

F B A

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

I N F O R M A C I J A

**O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 12. 2004.**

Sarajevo, mart/ožujak 2005.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 31. decembra 2004. godine po konačnim nerevidiranim podacima) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I.	U V O D	1
II.	TRANZICIJA BANKARSKOG SISTEMA	3
	1. RESTRUKTUIRANJE	4
	2. AGENCIJA ZA BANKARSTVO	4
	3. PLATNI PROMET	5
	4. BORBA PROTIV PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	5
	5. BANKARSKA SUPERVIZIJA	6
II.	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	7
	1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
	1.1. Status, broj i poslovna mreža	7
	1.2. Struktura vlasništva	8
	1.3. Kadrovi	10
	2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
	2.1. Bilans stanja	12
	2.1.1. Obaveze	16
	2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	20
	2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	22
	2.2. Profitabilnost	27
IV.	ZAKLJUČAK	32
	P R I L O Ž I	

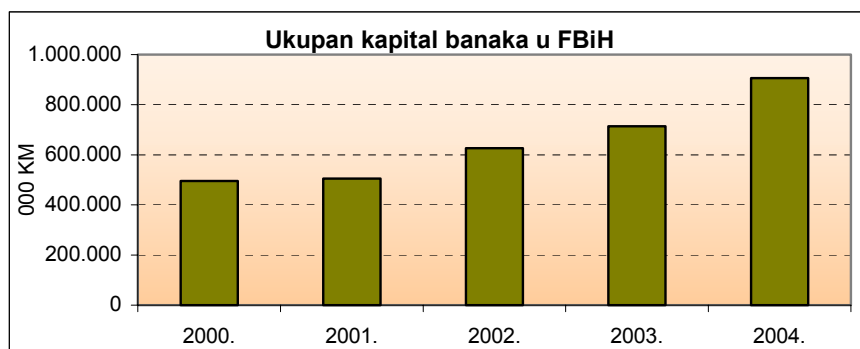
I. UVOD

Bankarski sektor u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2004. godini zadržao je i unaprijedio trendove i obilježja koji su ga karakterizirali u protekle pola decenije, posebno u posljednje dvije godine. Nastavljen je kontinuitet rasta, poboljšani su pokazatelji poslovanja, jača kapitalna osnova sistema, privučene su nove strane investicije, povećani su iznosi depozita, uvećani kreditni portfelji, rizici su kontrolisani i smanjeni, učvršćena je stabilnost sektora, proširena mreža organizacionih jedinica, uvedeni novi proizvodi, pojačana konkurencija, dostignut viši kvaliteti rada, primijenjeni međunarodni standardi poslovanja i supervizije.

Tokom 2003. i 2004. godine najupečatljivije promjene mogle bi se svesti na okrupnjavanja u sistemu, rast, pozicioniranje banaka na tržištu i zaoštavanje konkurencije.

• **Okrupnjavanje:** Mada su sve predradnje obavljene još u 2002. godini, početak 2003. označio je start Raiffeisen banke BiH u kojoj su se «pod istim krovom» našle ranija sarajevska i mostarska Raiffeisen banka, «sestre» iz porodice austrijskih vlasnika. U isto vrijeme počela je sa radom i LT Gospodarska banka Sarajevo nastala međusobnim spajanjem Gospodarske banke iz Sarajeva i LT Komercijalne banke iz Livna. Sredinom 2004. godine okončan je još jedan «porodični» aranžman. Spajanjem Universal banke iz Sarajeva i Zagrebačke banke BH iz Mostara, obje u vlasništvu Zagrebačke banke Zagreb, nastala je UniCredit Zagrebačka banka sa sjedištem u Mostaru. Najzad, od 1. X 2004. počela je sa radom HVB Central profit banka, «rođena» spajanjem ranije HVB i Central profit banke, obje u vlasništvu Bank Austria. Već je najavljeno i međusobno spajanje Hypo Alpe Adria banke iz Mostara i istoimene banke iz Banjaluke, obje u vlasništvu «majke» iz Klagenfurta. Biće to prvo spajanje banaka čija su sjedišta u dva bh entiteta.

• **Rast:** Na kraju 2000. godine u FBiH licencu za rad imalo je 37 banaka, a na isteku 2004. u sistemu su djelovale 24 banke. U obrnutoj srazmjeri s tim, skoro svi drugi pokazatelji u posmatranom periodu zabilježili su visoke stope rasta. Prema analizi uglednog londonskog finansijskog časopisa The Banker, među 50 banaka iz centralne Evrope koje su 2001., 2002. i 2003. godine imale najbrži rast posmatrano po kapitalu, aktivni i dobiti našle su se dvije banke iz FBiH.

Pozicioniranje: Hvatanje što boljih pozicija i osvajanje što većeg dijela tržišta je proces koji traje nekoliko godina i ulazi u završnu fazu. Logično je da su prisutne i određene oscilacije, ali se one smanjuju protokom vremena pa se promjene iskazuju u malim procentima. Na primjer, učešće stranog kapitala u dioničkom kapitalu na kraju 2002. godine bilo je 66,7% (360 miliona KM), na kraju 2003. je povećano na 68,2% (408 miliona KM), a na isteku prošle

godine «vratilo» se na 64,7% (492 miliona KM). Uporedo s tim, domaći privatni kapital takode je opao sa 20,5% učešća na 17,5% dok je državni povećan sa 12,8 na 17,8% što je posljedica dokapitalizacije Investicijske banke FBiH. Posmatrano po iznosu aktive, banke koje su u potpunom ili većinskom stranom vlasništvu raspolagale su 2003. godine sa 78,9% ukupne bankarske imovine, a na isteku 2004. godine sa 79,2% od ukupno 7,6 milijardi KM aktive. Koristeći iste pokazatelje došli bi do podataka da je procenat ukupne aktive pod kontrolom banaka u stranom vlasništvu u Slovačkoj 95, u Hrvatskoj 91, u Češkoj 84, u Bugarskoj 80, u Mađarskoj 76, u Rumuniji 57, a u Sloveniji 38%.

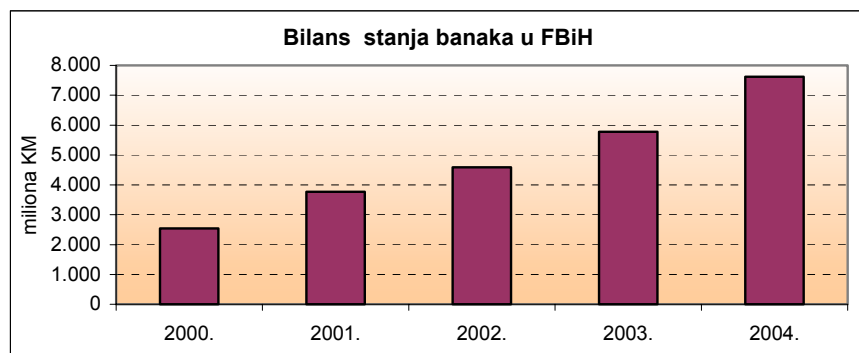
Inače, u potpunom stranom vlasništvu u FBiH je osam banaka sa 377,5 miliona KM kapitala, u dvije banke je strani kapital većinski (91 milion KM), a u devet banaka učestvuje između 0,1 i 42% sa ukupnim iznosom od 24 miliona KM.

• **Konkurencija:** Jačanje i stabilizacija sektora i njegovih dijelova, rješavanje unutrašnjih slabosti i kadrovske i organizaciono unaprijeđivanje donijeli su zaoštavanje konkurencije na tržištu. Iako nisu rijetka mišljenja prema kojim su kamatne stope na kredite (pre)visoke, činjenica je da one polako, ali sigurno, padaju i približavaju se nivou ispod kojeg neće moći ići. Sa druge strane, uočljiva je borba za privlačenje depozita, posebno dugoročnih, stimulativnim kamatnim stopama i drugim pogodnostima koje banke nude. Odnos pasivnih i aktivnih kamatnih stopa blizu je granice prihvatljivog i tu ima vrlo malo prostora za «jeftinije» kredite kad se zna da su upravo depoziti još uvijek dominantan izvor sredstava za banke. Iako povećavaju obim zaduživanja u inostranstvu, naše banke zbog nezahvalnog kreditnog rejtinga zemlje još uvijek nisu u poziciji da pod povoljnijim uslovima pribavljaju nova sredstva. Na isteku 2004. godine imale su obaveze po kreditima u iznosu od 851 milion KM što je za 44% više nego godinu ranije. Najveći dio angažovanih linija banke koriste za ročno usklađivanje izvora i plasmana. Ipak, u borbi za klijente koriste se novi proizvodi poput izdavanja kartica ili odobravanja kredita bez žiranata, uvođenja namjenske štednje, stambenih kredita i sl. Ohrabruje sve masovnije korištenje kreditnih i debitnih kartica kao sredstava bezgotovinskog plaćanja. Banke ulažu ne male napore i sredstva da taj vid usluga unaprijede. Samo u prošloj godini instalirano je 97 novih bankomata kojih je sada ukupno 222. Istovremeno, broj POS terminala povećan je za 1.635 pa je sada moguće robu plaćati karticama na 5.587 prodajnih mjesta.

Bilans stanja

Prema privremenim podacima, ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH iznosila je 31. XII 2004. godine 7,6 milijardi KM. U odnosu na prethodnu godinu to je povećanje od 32% ili 1,8 milijardi KM.

Tokom posljednjih pet godina, odnosno u periodu od početka 2000. do kraja 2004. godine, bilansna suma sistema povećana je tri puta! Zahvaljujući takvom rastu, među 100 najvećih banaka u centralnoj i istočnoj Evropi po prvi put se našla i jedna naša banka i to na 41. mjestu.

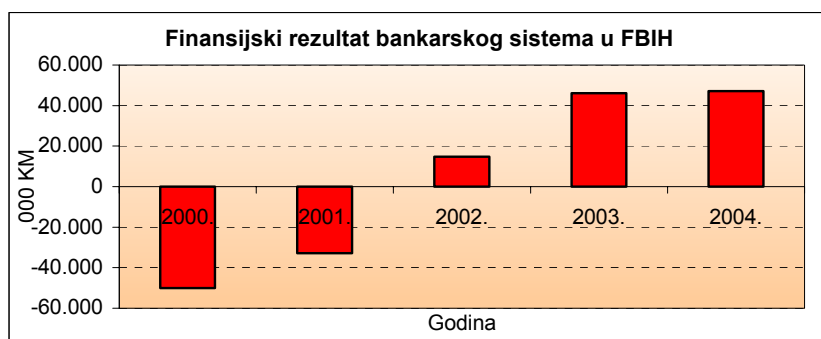
Bilans stanja, odnosno iznos aktive približavaju nas još jednom uobičajenom evropskom standardu. Naime, kao pokazatelj snage bankarskog sektora često se koristi odnos aktive i društvenog bruto proizvoda (GDP). U razvijenim zemljama bankovna aktiva je dva i više puta veća od GDP-a. Tranzicijske zemlje bilježe skromnije odnose. Tako ukupna bankovna aktiva u Bugarskoj iznosi 50% GDP-a, u Poljskoj 66%, u Mađarskoj 78%, u Hrvatskoj i Češkoj nešto preko 100%. Prema ovom kriterijumu, sektor bankarstva Federacije BiH ima solidan rezultat jer je aktiva u 2004. godini dostigla oko 90% GDP-a.

Efekat rasta bilansne sume ostvaren je zahvaljujući povećanju depozita za 1,3 milijardi KM ili 31%, uzimanju kredita od 262 miliona KM što je povećanje od 44% u odnosu na prošlu godinu i rastu kapitala za 193 miliona KM ili 27%.

Ukupni depoziti, kao glavni izvor finansijskog potencijala, dostigli su iznos od 5,6 milijardi KM što čini više od 60% procijenjenog GDP-a. U drugim zemljama taj odnos je: u Poljskoj i Mađarskoj 40%, Hrvatskoj i Češkoj 60%, Slovačkoj 67%.

Bilans uspjeha

Prema konačnim nerevidiranim podacima, na nivou bankarskog sistema ostvarena je dobit od 47,1 milion KM što je za 2,4% ili 1,1 milion KM više nego u 2003. godini. Pri tome, 18 banaka je ostvarilo dobit od 57,7 miliona KM, a u šest je iskazan gubitak u iznosu od 10,6 miliona KM.

Ukupno ostvareni neto prihod u 2004. godini iznosi 490,6 miliona KM ili 6% više nego u 2003. godini. U strukturi i dalje raste učešće neto kamatnih prihoda: sa 51,8% u 2003. na 54,4% u 2004. godini. Uočljivo je da rast kamatnih prihoda (11%) ne prati porast kreditnih plasmana (28%). Glavni uzroci takvog kretanja su pad kamatnih stopa, odnosno kreditne marže, otpisana potraživanja i značajan iznos suspendovane kamate.

II. TRANZICIJA BANKARSKOG SISTEMA

Proces reformi, transformacije, sanacije i konsolidacije bankarskog sistema u Federaciji BiH u završnoj je fazi. Treba posebno naglasiti da je obavljen bez ikakvih ulaganja javnih prihoda. Za ove namjene u drugim tranzicijskim zemljama, prema procjenama, izdvajana su velika sredstva: u Hrvatskoj 27, u Češkoj 25, Mađarskoj 13, Poljskoj 8 odsto GDP-a.

Dominatno mjesto u finansijskom sektoru Federacije BiH ima bankarski sistem pa je stanje u njemu od posebnog značaja za ukupni ekonomski razvoj. Deceniju nakon isteka rata, može se konstatovati da je konsolidacija bankarstva na samom kraju tog procesa:

- eliminisan je najveći dio problema naslijeđenih iz prethodnog sistema i onih izazvanih ratnim zbivanjima;
- tri četvrtine od ukupnog broja banaka danas su u privatnom vlasništvu;
- do kraja 2005. godine trebao bi biti završen proces privatizacije preostalih državnih banaka;
- u vlasništvu stranih investitora je 64,8 odsto dioničkog kapitala u sistemu;
- dolazak stranih investitora donio je zaoštavanje konkurencije, savremeni know-how, nove bankarske proizvode;
- pojačana je kapitalna osnova bankarstva, poboljšana efikasnost i racionalnost poslovanja koja se približava svjetskim standardima;
- prihvaćeni su i primjenjuju se međunarodni obrasci supervizije, poboljšano je upravljanje rizicima itd.

Uspješnu transformaciju i tranziciju bankarstvu ne prate promjene u drugim sektorima, posebno u realnom sektoru što bi, ne dođe li do ubrzanijeg provođenja reformi, moglo biti kočnica daljeg razvoja bankarstva. Usporen proces ekonomskog oporavka prijete višestrukim i mnogoznačnim posljedicama koje, ne promijene li se trendovi, neće zaobići ni bankarstvo.

Najslabija tačka u pomacima svakako je proces privatizacije državnih banaka. U sistemu još uvijek egzistira 6 banaka u državnom vlasništvu koje posljednje dvije-tri godine stagniraju ne hvatajući korak sa promjenama na tržištu. Krajnje je vrijeme da se proces okonča, bilo privatizacijom, bilo likvidacijom ili stečajem tih banaka.

1. RESTRUKTUIRANJE

Sasvim je izvjesno da će se broj banaka u Federaciji BiH i dalje smanjivati mada će taj proces teći sporije u odnosu na prethodni period. Postoje naznake još nekih međusobnih spajanja banaka i dolaska stranih investitora.

Posmatrano po veličini aktive, došlo je do radikalnih promjena u sistemu. Lista banaka po iznosu aktive pokazuje velike raspone. Tri banke imaju aktivu veću od milijardu KM, a najveća raspolaže imovinom osamdeset puta većom od one u najmanjoj banci. Preciznije, po aktivu najveća banka raspolaže sa dvije milijardu KM imovine, a na drugoj strani, u Federaciji BiH osam banaka ima aktivu manju od 50 miliona KM.

2. AGENCIJA ZA BANKARSTVO

Agencija za bankarstvo FBiH dala je puni doprinos reformi bankarskog sektora iako je, ne rijetko, bilo prisutno nerazumijevanje za mjere koje je poduzimala. Kao neovisna i samostalna institucija za nadzor i licenciranje banaka, osnovana je krajem 1996. godine i njen rad od početka je usmjeren na stvaranje jakog i stabilnog bankarskog sistema, tržišno orijentisanog i oslonjenog na međunarodne standarde poslovanja i supervizije (nadzora) banaka. Zakonom o Agenciji utvrđeni su njeni osnovni zadaci koji se, u najkraćem, svode na izdavanje dozvola za osnivanje i rad banaka, donošenje podzakonskih akata, nadziranje rada banaka i poduzimanje mjera u skladu sa Zakonom što uključuje i uvođenje postupaka privremene uprave i likvidacije banaka, odnosno iniciranje postupaka stečaja nad bankama.

S osnovnim ciljem da zaštiti novac i interese deponenata, Agencija za bankarstvo FBiH je u periodu od svog osnivanja do kraja 2003. godine, kao mjeru uvela postupke privremene uprave u 22 banke, a u jednu Visoki predstavnik. Od toga, pet je još u toku i trebale bi biti uskoro okončane. Privremena uprava u tri slučaja uspješno je okončana pripajanjem drugoj banci,

postupak likvidacije je otvoren u 9 banaka, od čega su tri završena bez ikakvih posljedica za deponente i uz minimalne posljedice za dioničare, a jedan pripajanjem drugoj banci. Za šest banaka je kod nadležnih sudova iniciran postupak stečaja što su sudovi i prihvatili pa su postupci u toku. U toku je likvidacija četiri banke. Tokom 2004. godine uvedena je, zbog neispunjavanja cenzusa u uplaćenom dioničkom kapitalu, privremena uprava u jednoj banci.

3. PLATNI PROMET

Banke su i u 2004. godini nastavile uspješno obavljati kompletan unutrašnji platni promet, kao jednu od složenijih i značajnijih reformskih promjena.

Prema podacima Centralne banke BiH, tokom 2004. godine banke u Federaciji BiH su obavile ukupno 36,5 miliona unutrašnjih platnih transakcija u ukupnoj vrijednosti od preko 50 milijardi KM.

Od toga, 23,5 miliona bile su unutarbankarske transakcije u vrijednosti od 27,5 milijardi KM, a obavljeno je i 13 miliona međubankarskih transakcija vrijednih 23 milijarde KM. Dakle, od ukupnog broja 64% su unutarbankarske transakcije, a 36% međubankarske. Po vrijednosti, 54,5% su unutarbankarske, a 45,5% međubankarske transakcije.

Posmatrano na nivou Bosne i Hercegovine, banke iz Federacije BiH obavile su 68% svih unutarbankarskih i 62% ukupnih međubankarskih transakcija. Prema vrijednosti, banke u Federaciji BiH su unutar banaka transferisale 61%, a između banaka 74% iznosa u ukupnom platnom prometu u BiH.

Učešće banaka pojedinačno u transakcijama platnog prometa u Federaciji BiH kreće se od 0,02 do 14,53 po broju i između 0,04 i 14,03 po iznosu izvršenih transakcija.

4. BORBA PROTIV PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

Kvantitet rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u bankarskom sistemu poprimio je opadajući trend i može se cijeliti umjerenim. Kvalitet upravljanja ovim rizikom u rastućem je trendu i trenutno je zadovoljavajući. Prema tome, ne postoje razlozi za posebnu supervizorsku zabrinutost za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine, kada je u pitanju izloženost bankarskog sektora rizicima koji su posljedica pranja novca i finansiranja terorizma

U obimnim i ciljanim kontrolama, te na osnovu izvještaja koje su banke dostavile Agenciji, utvrđeno je da su banke usvojile minimalne standarde na sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma i donijele politike koje su definirane Odlukom FBA o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Temeljem odredbi navedene odluke, banke su donijele Programe za provođenje aktivnosti za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, čiji su obavezni dijelovi slijedeće politike:

- politika o prihvatljivosti klijenta,
- politika o identifikaciji klijenta,
- politika o stalnom monitoringu (praćenju) računa i transakcija i
- politika o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Banke su, također, izvršile imenovanje koordinatora za usklađivanje banke sa zahtjevima za aktivnosti protiv pranja novca i finansiranja terorizma, te, u cilju povećanja sposobnosti i efikasnosti osoblja, izradile sveobuhvatne priručnike koji sadrže zakonske i podzakonske propise iz segmenta sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Kako bi što efikasnije

eliminirale rizike u svom poslovanju, koji su posljedica pranja novca i finansiranja terorizma (rizik reputacije, operativni rizik, pravni rizik, rizici koncentracija u aktivi i depozitima), sve više banaka ovim rizicima posvećuje posebnu pažnju i u svojim organizacionim strukturama organizira odjele čija je osnovna zadaća usklađivanje rada banaka sa ovim propisima.

Banke u poslovanju primjenjuju donesene politike. Međutim, nivo implementacije, kako po određenim politikama tako i kod različitih banaka, je različit.

Izveštavanje Agencije je bilo na zadovoljavajućem nivou. Banke su u 2004. godini izvijestile o 132.591 transakciji, što je 0,36% ukupno obavljenih transakcija u bankarskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine u vrijednosti od 7.415.252.763,00 KM, što čini 14,70% ukupne vrijednosti obavljenih transakcija u bankarskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine. Banke su izvijestile o 234 transfera prije njihovog izvršenja (0,18% ukupno izviještenih transfera) u vrijednosti od 12.769.077,00 KM (0,20% vrijednosti ukupno izviještenih transfera). Najveći broj izviještenih transfera su transferi koji su banke izvijestile po njihovom izvršenju, u propisanom roku, 128.730 ili 97,08% u vrijednosti 7.303.704.984,00 KM ili 98,50% vrijednosti ukupno izviještenih transfera. Banke su izvještavale i o transferima po isteku rokova propisanih za njihovo izvještavanje, 3.627 transfera ili 2,75% u vrijednosti od 98.778.701,00 KM ili 1,30% vrijednosti ukupno izviještenih transfera. Ostali pokazatelji iz izvještaja banaka (broj i vrijednost transfera: obustavljenih od Finansijske policije, izvršenih po obavijesti od Finansijske policije, izvršenih po proteku roka od 48 sati, za koje (ni)su traženi podaci) ukazuju da je izvještavanje bilo zadovoljavajuće.

Obuka osoblja, kao bitan segment politike o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, mada joj sve banke pridaju veliki značaj, nije kontinuiran proces u bankarskom sistemu, kako je to propisano Odlukom.

Za nepravilnosti i nezakonitosti utvrđene u kontrolama poduzimane su propisane mjere od donošenja rješenja sa nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti do podnošenja prekršajnih i prijava za privredne presteupe.

5. BANKARSKA SUPERVIZIJA

Polazeći od potrebe cjelokupne makroekonomske i finansijske stabilnost, Bazelski komitet za superviziju je 1997. godine usvojio dvadesetpet osnovnih principa koji se moraju poštivati da bi supervizorski sistem u bankarstvu bio efikasan.

Principi su minimalni zahtjevi koje treba ispuniti i u mnogim slučajevima neophodno ih je dopuniti drugim mjerama kako bi se zadovoljili specifični uslovi ili regulisali rizici u finansijskim sistemima pojedinih zemalja. Principi se odnose na preduslove za efikasnu superviziju banaka, izdavanje dozvola, opreznosne propise i zahtjeve, metode za stalnu superviziju banaka, neophodne informacije, ovlaštenja supervizora i prekogranično bankarstvo.

Zakonski i podzakonski okvir za poslovanje banaka u Federaciji BiH su konzistentni međunarodnim standardima. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o bankama iz avgusta 2002. godine je normirano (član 69.) da “Propisi koje donosi Agencija... zasnivaju se na osnovnim principima za superviziju banaka koje objavljuje Bazelski komitet za superviziju banaka”. FBA se u cjelini pridržavala ove norme pri pripremi i usvajanju podzakonske regulative koja se primjenjuje od početka 2003. godine, a u regulativu su ugrađene i neke od normi Evropskih bankarskih direktiva.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 12. 2004. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imale su 24 banke¹. Broj banaka je manji u odnosu na 31. 12. 2003. godine za tri banke, od kojih su se dvije pripojile drugim bankama, a u jednoj je pokrenut likvidacioni postupak.

Privremenu upravu na dan 31. 12. 2004. godine imalo je pet banaka (Hercegovačka banka dd Mostar, UNA banka dd Bihać, Ljubljanska banka dd Sarajevo, Poštanska banka BiH dd Sarajevo i Privredna banka d.d. Sarajevo).

Tabela 1 : *Promjene u broju i vlasničkoj strukturi banaka*

	Državne banke	Privatne banke	U K U P N O
31. 12. 2002.	6	23	29
Promjene u 2003.godini :			
- izmjena vlasničke str.	+1	-1	
-nove dozvole		+1	+1
- spajanje/pripajanje		-3	-3
31.12. 2003.	7	20	27
Promjene u 2004.godini :			
-oduzete dozvole	-1		
- spajanje/pripajanje		-2	
31.12.2004.	6	18	24

I u 2004. godini banke su nastojale da i dalje šire mrežu svojih organizacionih dijelova. Banke iz Federacije BiH otvorile su 45 novih organizacionih dijelova od čega četiri u Republici Srpskoj. U odnosu na 31. 12. 2003. godine kada su banke imale 394 organizaciona dijela, to predstavlja porast od 11,4%.

Sa 31. 12. 2004. godine 11 banaka iz Federacije BiH imale su 27 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj i 10 u Brčko Distriktu. U odnosu na 31. 12. 2003. godine, kada su banke iz Federacije BiH imale 25 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu, stanje 31. 12. 2004. godine predstavlja porast od 48%. Istovremeno, broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH povećao se sa osam na devet, odnosno 31. 12. 2004. godine tri banke iz Republike Srpske imale su devet organizacionih dijelova u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 31. 12. 2004. godine imale su 24 banke. Osigurane depozite imalo je 15 banaka.

¹ Od 30.09.2004.godine u finansijske pokazatelje se uključuju i podaci za Hercegovačku banku d.d. Mostar (u periodu od aprila 2001.godine, kada je uvedena privremena uprava u Hercegovačku banku, do 30.09.2004.godine podaci na nivou bankarskog sistema su bez ove banke).

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama² sa 31. 12. 2004. godine ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama³ je sljedeća:

- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 18 banaka (75%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu 6 banaka (25%)

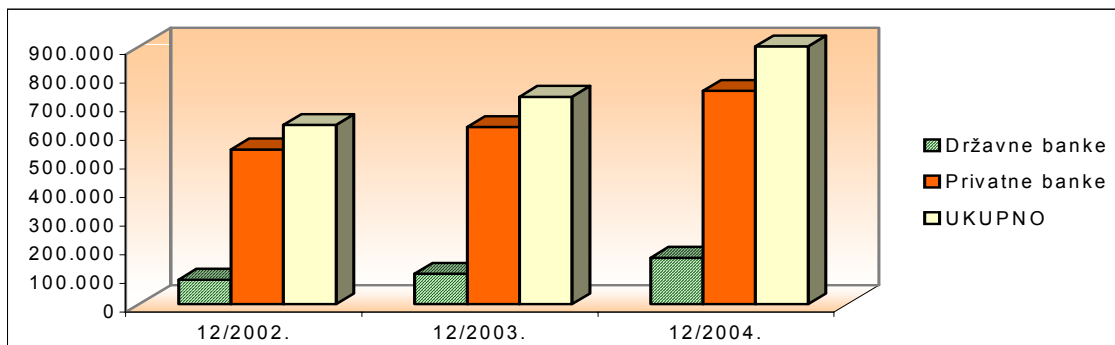
Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

Tabela 2 : *Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu*

-u 000 KM-

BANKE	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEKS	
	1	2	3	4	5	6	3/2	4/3
Državne banke	85.491	14%	106.105	15%	161.915	18%	124	153
Privatne banke	540.305	86%	607.430	85%	744.741	82%	112	123
UKUPNO	625.796	100%	713.535	100%	906.656	100%	114	127

Grafikon 1: *Pregled strukture vlasništva (ukupan kapital)*

Analizom učešća državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

Tabela 3 : *Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala*

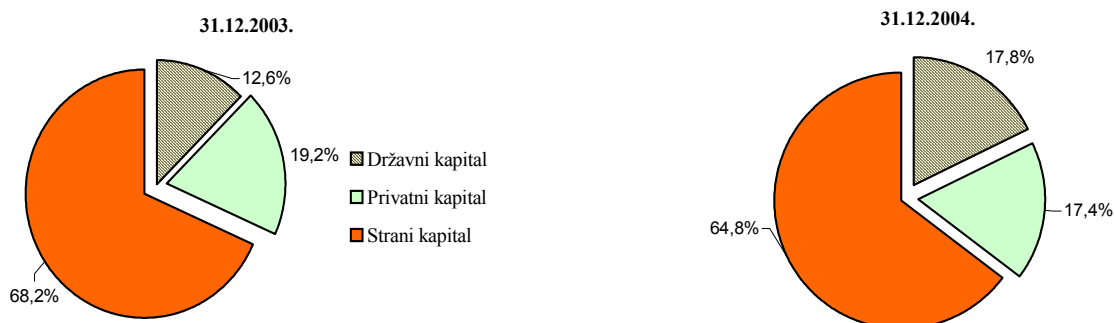
- u 000 KM-

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	5/3	7/5
1	3	4	5	6	7	8	9	10
Državni kapital	69.249	12,8	75.636	12,6	135.350	17,8	109	179
Privatni kapital (rezidenti)	110.605	20,5	115.411	19,2	132.785	17,4	104	115
Strani kapital (nerezidenti)	360.758	66,7	408.882	68,2	493.227	64,8	113	121
UKUPNO	540.612	100,0	599.929	100,0	761.362	100,0	111	127

² Kriterij podjele banaka po vrsti vlasništva je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

³ Na osnovu dobijenih dokumenata, kao i na osnovu registracija kod nadležnih institucija svih promjena u kapitalu i dioničarima banaka, došlo se do globalne strukture vlasništva na kapitalu banaka u FBiH sa stanjem 31. 12. 2004. godine.

⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: dionički kapital, emisioni ažio, neraspoređena dobit i rezerve, i ostali kapital (finansijski rezultat tekućeg perioda).

Grafikon 2: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala najizrazitije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u segmentu promjene strukture vlasništva.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu banaka sa 31. 12 2004. godine iznosi 17,8 % i veći je za 5,2% u odnosu na 31. 12. 2003. godine. Udio preostalog državnog kapitala u privatnim bankama je ispod 1%, odnosno iznosi 1,2 miliona KM.

Najveće izmjene u vlasničkoj strukturi u 2004. godini odnose se na učešće kapitala državnog sektora, s obzirom da je Vlada Federacije BiH povećala kapital u Investicijskoj banci Federacije BiH.

U odnosu na 31. 12. 2003. godine učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom kapitalu bankarskog sektora smanjeno je sa 19,2% na 17,4%, a takođe je smanjeno i učešće stranog kapitala sa 68,2% na 64,8%.

Promjene u vlasničkoj strukturi su se značajno odrazile i na učešće, odnosno tržišni udjel i poziciju banaka grupiranih prema kriterijumu većinskog vlasništva na dioničkom kapitalu. U funkciji što boljeg tržišnog pozicioniranja bili su i integracijski procesi u prehodnim periodima, a koji su rezultirali koncentracijom u bankarskom sektoru kroz okrupnjavanje najvećih banaka, smanjenjem broja banaka, te pooštavanjem konkurencije.

Tabela 4 : Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva⁵

- u %-

BANKE	31.12.2002.			31.12.2003.			31.12.2004.		
	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	13,7	7,5	6	14,9	6,4	7	17,9	4,9	6
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	21,0	16,7	8	19,7	14,7	7	16,8	15,8	8
Banke s većinskim stranim kapitalom	65,3	75,8	14	65,4	78,9	12	65,3	79,3	10
UKUPNO	100,0	100,0	28	100,0	100,0	26	100,0	100,0	24

⁵ Prema većinskom kapitalu (učešće veće od 50%).

1.3. Kadrovi

U bankama FBiH na dan 31. 12. 2004. godine bilo je zaposlenih ukupno 5.686 radnika, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 9%, a u privatnim bankama 91%.

Tabela 5 : Zaposleni u bankama FBiH

BANKE	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		3:2	4:3
1	2	3	4	5	6			
Državne banke	558	11%	549	10%	490	9%	98	89
Privatne banke	4.543	89%	4.845	90%	5.197	91%	107	107
UKUPNO	5.101	100%	5.394	100%	5.687	100%	106	105
Broj banaka	28		26		24			

U 2004. godini broj zaposlenih je povećan za 5% ili 293 radnika, a odnosi se isključivo na privatne banke. Značajno smanjenje broja zaposlenih u državnim bankama od 11% ili 60 radnika je rezultat prestanka rada jedne banke, kao i smanjenja broja zaposlenih u tri banke koje su pod privremenom upravom.

Tabela 6 : Kvalifikaciona struktura zaposlenih

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	3:2	4:3
1	2	3	4	5	6
Visoka stručna sprema	1.683	1.847	2.016	110	109
Viša stručna sprema	533	546	596	102	109
Srednja stručna sprema	2.665	2.825	2.962	106	105
Ostali	220	176	113	80	64
UKUPNO	5.101	5.394	5.687	106	105

Struktura zaposlenih prema stepenu stručne spreme se promijenila u odnosu na kraj 2003. godine, tako da je povećano učešće zaposlenih s visokom (za 1,2%) i višom stručnom spremom (za 0,4%), dok se učešće zaposlenih u kategoriji «ostali» (niža sprema) smanjilo za 1,3%. Najveće učešće od 52% i dalje imaju zaposleni sa srednjom stručnom spremom.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i sistema u cjelini.

Tabela 7 : Aktiva po zaposlenom

BANKE	31.12.2002.			31.12.2003.			31.12.2004.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	558	345.299	619	549	369.974	674	490	373.064	766
Privatne	4.543	4.242.567	934	4.845	5.402.076	1.115	5.197	7.240.657	1.393
UKUPNO	5.101	4.587.866	899	5.394	5.772.050	1.070	5.687	7.613.721	1.339

Na kraju 2004. godine na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo 1,34 miliona KM aktive. Ovaj pokazatelj znatno je bolji kod sektora privatnih banaka, što je i očekivano s obzirom na stagniranje ili smanjenje obima poslovanja državnih banaka. .

Tabela 8 : Aktiva po zaposlenom po grupama

Aktiva (000 KM)	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.
	Broj banaka	Broj banaka	Broj banaka
Do 500	12	9	7
500 do 1.000	5	5	5
1.000 do 1.500	8	9	4
1.500 do 2.000	3	3	7
Preko 2.000	-	1	1
UKUPNO	28	26	24

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 151 hiljade KM do 2,8 miliona KM aktive po zaposlenom. Kod devet banaka ovaj pokazatelj je bolji od istog za bankarski sektor. Ostale banke imaju znatno lošiji pokazatelj, a sedam banaka je imalo aktivnu po zaposlenom manju od 500 hiljada KM što ukazuje na prevelik broj zaposlenih u odnosu na visinu aktive, a u vezi s tim visoki operativni troškovi negativno se odražavaju na profitabilnost ovih banaka.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

1. informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim priložima tromjesečno koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
2. informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, a na osnovi propisanih izvještaja od strane FBA (tromjesečno),
3. informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobijene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi "punog" bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka sa većinskim državnim kapitalom⁶.

⁶ Neke od državnih banaka u "punom bilansu" iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država.

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma banaka u Federaciji BiH, prema dostavljenim bilansima stanja na dan 31. 12. 2004. godine, iznosila je 7,6 milijardi KM, što je za 32% ili 1,8 milijardi KM više u odnosu na stanje 31. 12. 2003. godine. U posljednje tri godine aktiva banaka u Federaciji BiH ima umjeren i kontinuiran trend rasta. U 2003. godini stopa rasta je veća za četiri procentna poena u odnosu na 2002. godinu kada je ostvaren rast aktive od 22%, je, dok je u 2004. godini veća za šest procentnih poena nego 2003. godine.

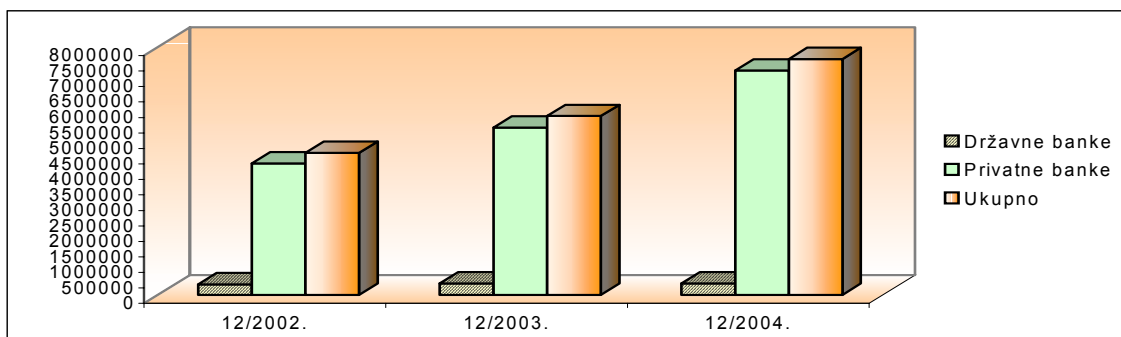
Tabela 9 : *Bilans stanja*

O P I S	IZNOS (u 000 KM)			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
AKTIVA (IMOVINA):					
Novčana sredstva	1.595.154	2.059.285	2.859.489	129	139
Vrijednosni papiri	73.150	25.017	19.430	34	78
Plasmani drugim bankama	19.952	36.369	81.624	182	224
Kredit- neto	2.504.415	3.238.270	4.185.522	129	129
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	295.578	304.680	298.566	103	98
Ostala aktiva	99.617	108.429	169.090	109	156
UKUPNA AKTIVA	4.587.866	5.772.050	7.613.721	126	132
PASIVA:					
OBAVEZE					
Depoziti	3.524.555	4.292.709	5.602.238	122	131
Uzete pozajmice od drugih banaka	3.352	3.779	3.329	113	88
Obaveze po uzetim kreditima	313.009	589.012	850.833	188	144
Ostale obaveze	121.154	173.015	250.665	143	145
KAPITAL					
Kapital	625.796	713.535	906.656	114	127
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	4.587.866	5.772.050	7.613.721	126	132

Tabela 10 : *Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi*

BANKE	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEKS	
							3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	345.299	8%	369.974	6%	373.064	5%	107	101
Privatne banke	4.242.567	92%	5.402.076	94%	7.240.657	95%	127	134
UKUPNO	4.587.866	100%	5.772.050	100%	7.613.721	100%	126	132

Grafikon 3 : *Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi*

Aktiva banaka sa većinskim državnim kapitalom povećana je samo za 1% ili tri miliona KM, dok su privatne banke ostvarile rast bilansne sume za 34% ili 1,8 milijardi KM. To je dovelo i do promjene učešća ova dva sektora u korist sektora privatnih banaka, čije je učešće na kraju 2004. godine iznosilo 95%, a državnih banaka 5% i učešćem od 9% u ukupnom broju zaposlenih u bankarskom sektoru.

Analitički podaci po bankama pokazuju da su samo četiri banke u privremenoj upravi imale smanjenje aktive u 2004. godini, dok je ostalih 20 banaka imalo rast aktive. Ostvarene stope se kreću u rasponu od 4% do 87%. Samo četiri banke su imale stopu rasta manju od 10%, dok je čak 10 banaka ostvarilo stopu rasta veću od 30%. Treba istaći da se od ukupnog rasta bilansne sume 75% ili 1,4 milijarde KM odnosi na pet najvećih banaka u sistemu.

Ako se bankarski sistem analizira s aspekta veličine aktive i određenih grupa u okviru toga, promjene u učešću i broju banaka u pojedinim grupama su rezultat rasta aktive većine banaka i statusnih promjena (pripajanja banaka i prestanka rada jedne banke). To se najviše odrazilo na najveće banke u sistemu (aktiva preko 500 miliona KM- I grupa). S druge strane, broj i aktiva manjih banaka (aktiva manja od 100 miliona KM) u apsolutnom iznosu i relativno kroz učešće ima i dalje trend smanjenja, što je pokazatelj nastavka procesa okrupnjavanja i jačanja banaka i ukupnog bankarskog sektora.

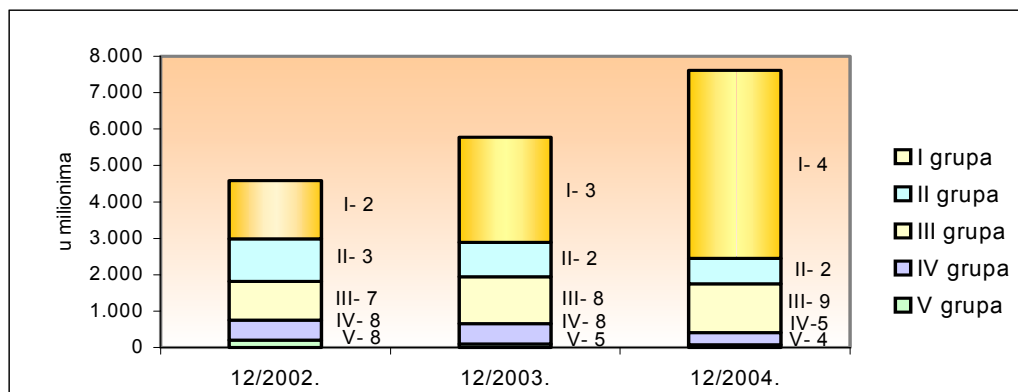
Kao rezultat integracijskih procesa (Universal banke d.d. Sarajevo Zagrebačkoj banci d.d. Mostar i HVB banke d.d Sarajevo Central Profit banci d.d. Sarajevo), uz istovremeno ostvarene visoke stope rasta (preko 35%) banaka u I grupi (aktiva preko 500 miliona KM), povećan je broj banaka u ovoj grupi sa tri na četiri uz istovremeno povećanje učešća u ukupnom bankarskom sistemu za 18 procentnih poena (sa 49,9% na 67,9%), što je pokazatelj visoke koncentracije. Najveća banka u Federaciji BiH ima aktivu u iznosu od cca 2 milijarde KM što joj osigurava tržišni udjel od 27%. Još dvije banke su na kraju 2004. godine imale aktivu veću od jedne milijarde, dok aktiva banke rangirane na četvrtom mjestu iznosi cca 0,7 milijardi KM. Broj banaka u II grupi (aktiva između 300 i 500 miliona KM) ostao je nepromijenjen (dvije banke), ali je njihovo učešće značajno smanjeno (sa 16,4% na 9,2%). Promjene u broju i učešću desile su se i u III, nabrojnijoj grupi (aktiva između 100 i 300 miliona KM). Iako je u ovoj grupi došlo do povećanja broja banaka (s osam na devet), učešće je smanjeno kao i u ostale tri grupe (osim I grupe), i to za značajnih 4,9 procentnih poena (sa 22,4% na 17,5%). U posljednje dvije grupe (aktiva manja od 100 miliona KM) broj banaka je smanjen za četiri kao rezultat rasta aktive kod tri banke i prelaska u druge grupe, i oduzimanja dozvole za rad jednoj banci. Njihovo učešće u bankarskom sektoru iznosi svega 5,4%. Može se konstatirati da je i dalje najveći problem nezavršeni proces privatizacije preostalih državnih banaka, čije je učešće u bankarskom sistemu na kraju 2004. godine iznosilo svega 5%.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka⁷ u ukupnoj aktivni kroz periode (iznosi su u milionima KM):

Tabela 11: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode

IZNOS AKTIVE	31.12.2002.			31.12.2003.			31.12.2004.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 500	1.606	35,0	2	2.882	49,9	3	5.166	67,9	4
II- 300 do 500	1.163	25,3	3	945	16,4	2	701	9,2	2
III- 100 do 300	1.072	23,4	7	1.293	22,4	8	1.335	17,5	9
IV- 50 do 100	543	11,8	8	554	9,6	8	342	4,5	5
V- Ispod 50	204	4,5	8	98	1,7	5	70	0,9	4
UKUPNO	4.588	100,0	28	5.772	100,0	26	7.614	100,0	24

⁷ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

Grafikon 4 : Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode

Rast bilansne sume je uglavnom rezultat rasta u izvorima depozitnog potencijala (za 31% ili 1.310 miliona KM), uzetih kredita (za 44% ili 262 miliona KM) i kapitala (za 27% ili 193 miliona KM), i to iz osnova povećanja kapitala kod jedne državne banke za 73 miliona KM, ostvarene tekuće dobiti i dokapitalizacije iz eksternih izvora kod šest banaka u iznosu od 111 miliona KM- od toga je 94 miliona KM povećanje dioničkog kapitala, a 17 miliona KM je uplaćeno kao ažio).

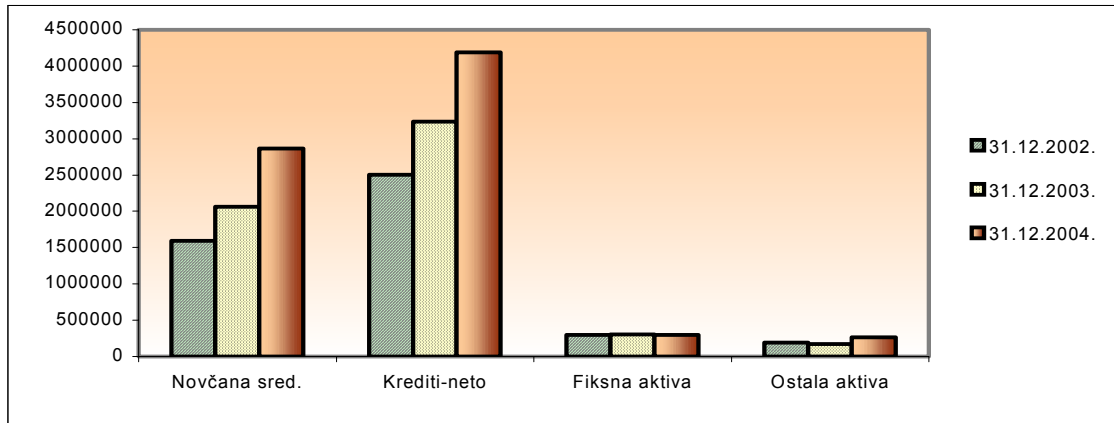
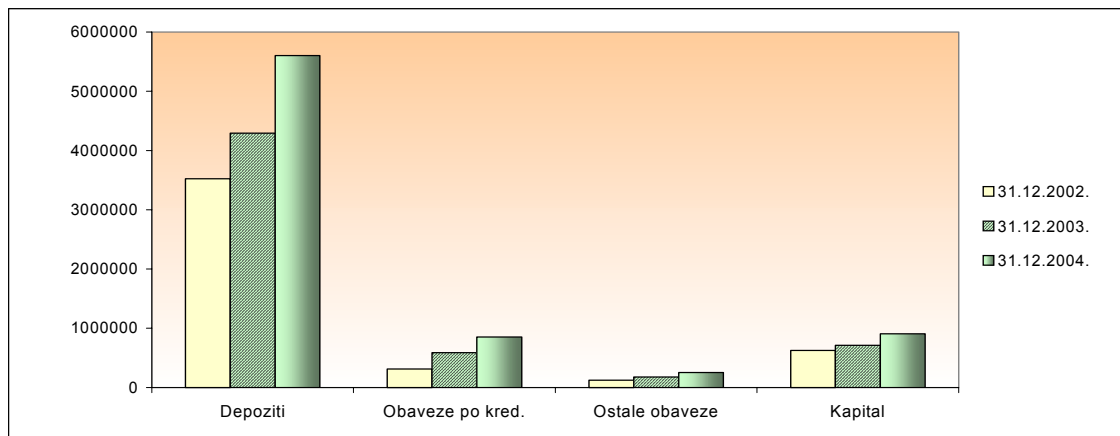
U aktivi (imovini) banaka najveće stope rasta imala su novčana sredstva (39% ili 800 miliona KM) i krediti⁸ (28% ili 974 miliona KM).

U sljedećoj tabeli i grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija aktive i pasive bilansa banaka kroz periode:

Tabela 12 : Struktura bilansa banaka

O P I S	- u % -		
	31.12.2002.	31.12.2003	31.12.2004.
UČEŠĆE			
A K T I V A (I M O V I N A) :			
Novčana sredstva	34,8	35,7	37,6
Vrijednosni papiri	1,6	0,4	0,2
Plasmani drugim bankama	0,4	0,6	1,1
Kreditni- neto	54,6	56,1	55,0
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	6,4	5,3	3,9
Ostala aktiva	2,2	1,9	2,2
UKUPNO AKTIVA	100,0	100,0	100,0
P A S I V A :			
O B A V E Z E			
Depoziti	76,8	74,4	73,6
Uzete pozajmice od drugih banaka	0,1	0,1	0,1
Obaveze po uzetim kreditima	6,8	10,2	11,2
Ostale obaveze	2,6	2,9	3,2
K A P I T A L			
Kapital	13,6	12,4	11,9
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	100,0	100,0	100,0

⁸ Bruto-kreditni (podatak iz bilansa stanja)

Grafikon 5 : *Struktura aktive bilansa banaka***Grafikon 6 :** *Struktura pasive bilansa banaka*

U pogledu promjena u strukturi pasive bilansa banaka i učešća najznačajnijih bilansnih kategorija u izvorima, nastavljen je trend iz prethodnih perioda. Iako su depoziti sa učešćem od 73,6% i dalje dominantni u izvorima, njihovo učešće se i dalje smanjuje. Učešće kapitala je takođe smanjeno u 2004.godini, i to za 0,5 procentnih poena (sa 12,4% na 11,9%). S druge strane, povećano je učešće obaveza po uzetim kreditima za jedan procentni poen.

U strukturi aktive došlo je do daljnjeg povećanja učešća novčanih sredstava za 1,9 procentnih poena, dok je učešće kredita smanjeno za 1,1 procentni poen.

Na kraju 2004.godine banke u Federaciji BiH držale su na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu 1,4 milijarde KM (najveći dio u EUR) ili 49,5% ukupnih novčanih sredstava, što je za šest procentnih poena manje nego na kraju 2003. godine. To je rezultiralo povećanjem učešća novčanih sredstava na računima rezervi banaka kod Centralne banke BiH (sa 34,9% na 41,2%), koja su 31. 12. 2004. godine iznosila 1.178 miliona KM, što je povećanje od 64% ili 458 miliona KM u odnosu na kraj 2003. godine. Banke su držale kao gotov novac u trezoru i blagajnama 7,5% ili 216 miliona KM novčanih sredstava.

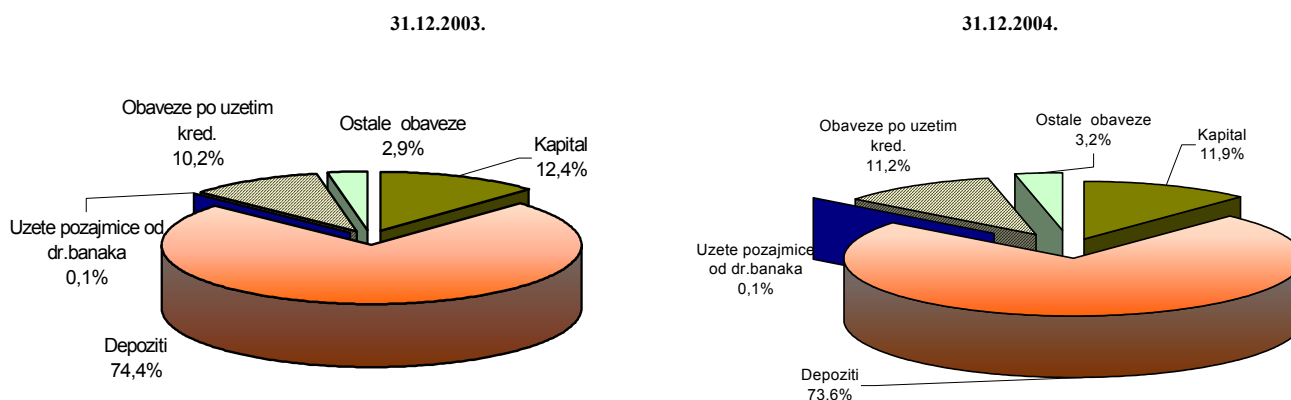
Navedene promjene su utjecale na valutnu strukturu novčanih sredstava, odnosno smanjeno je učešće sredstava u stranim valutama sa 61% na 54%, a povećano učešće sredstava u domaćoj

valuti sa 39% na 46%. Navedene promjene su najvećim dijelom nastale kao rezultat izmjene regulative vezane za obračun obavezne rezerve koju banke drže na računu kod Centrale banke BiH, te obaveze usklađivanja devizne pozicije banaka sa propisanim ograničenjima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 31. 12. 2004. godine može se sagledati iz sljedećeg grafikona:

Grafikon 7 : *Struktura pasive banaka*

Najznačajnije promjene u strukturi pasive su smanjenje učešća depozita za 0,8 i kapitala za 0,5 procentnih poena, dok je učešće obaveza po uzetim kreditima povećano za jedan procentni poen.

Banke su u 2004. godini nastavile sa praksom zaduživanja u inostranstvu, ali u odnosu na prethodnu godinu kada su kreditne obaveze imale rast od 88%, u 2004. godini je ostvarena stopa rasta od 44%. U posljednje dvije godine banke su na ovaj način primarno rješavale problem nastalog ročnog debalansa u izvorima i plasmanima, odnosno ročnu neusklađenost dospjeća stavki finansijske aktive, obaveza i vanbilansa, čime su banke bile značajno izložene likvidnosnom riziku. Pribavljanjem dugoročnih kreditnih linija došlo je do poboljšanja ročne strukture izvora, a istovremeno banke su osigurale nova dugoročna sredstva za finansiranje svojih klijenata. Analitički podaci po bankama pokazuju da su cca 49% ovih sredstava banke dobile od svojih vlasnika (banaka dioničara), a preostali iznos zaduživanjem na međunarodnom finansijskom tržištu i u vidu kreditnih linija koje finansiraju strane finansijske i domaće institucije. Tri najveća kreditora na koja se odnosi 51% ukupnih kreditnih sredstava su: Raiffeisen Zentralbank Osterreich A.G. (RZB), European Bank for Reconstruction and development (EBRD) i Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).

Depoziti su u posmatranom periodu povećani za 31% ili 1.310 miliona KM, dok su u 2003. godini povećani za 22% ili 768 miliona KM. Ovo povećanje se odnosi isključivo na sektor privatnih banaka (stopa rasta 34% ili 1.385 milion KM), dok su kod državnih depoziti manji za 35% ili 75 miliona KM.

Kod privatnih banaka učešće depozita u pasivi iznosi 75%, a kod državnih 38%.

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita sa 31. 12. 2004. godine samo 4,7% se odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

U 2004. godine nastavljen je trend poboljšanja ročne strukture depozita. Znatno veća stopa rasta dugoročnih depozita (55%) nego kratkoročnih (19%) dovela je i do promjene učešća u strukturi i povećanja učešća dugoročnih depozita sa 30,9% na 36,7%, što je još jedan od značajnih pokazatelja nastavka pozitivnih promjena u bankarskom sektoru.

Tabela 13 : Ročna struktura depozita

- u 000 KM-

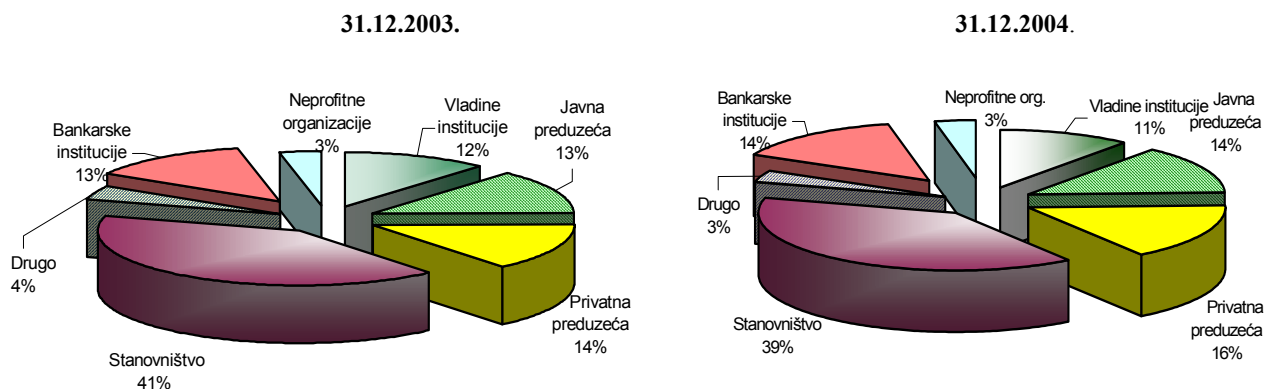
DEPOZITI	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Štednja i dep. po viđenju	2.012.241	57,1	2.215.925	51,6	2.663.052	47,5	110	120
Do 3 mjeseca	317.862	9,0	303.203	7,1	389.396	7,0	95	128
Do 1 godine	349.586	9,9	447.952	10,4	490.685	8,8	128	110
1. Ukupno kratkoročni	2.679.689	76,0	2.967.080	69,1	3.543.133	63,3	110	119
Do 3 godine	416.718	11,8	715.648	16,7	1.367.882	24,4	172	191
Preko 3 godine	428.148	12,2	609.981	14,2	691.223	12,3	143	113
2. Ukupno dugoročni	844.866	24,0	1.325.629	30,9	2.059.105	36,7	157	155
UKUPNO (1 + 2)	3.524.555	100,0	4.292.709	100,0	5.602.238	100,0	122	131

Tabela 14 : Sektorska struktura depozita⁹

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	440.778	12,5	498.132	11,6	599.060	10,7	113	120
Javna preduzeća	388.271	11,0	567.677	13,2	783.256	14,0	146	138
Privatna preduzeća i druš.	658.076	18,7	607.046	14,1	877.731	15,7	92	145
Neprofitne organizacije	135.849	3,9	147.606	3,5	180.204	3,2	109	122
Bankarske institucije	296.215	8,4	557.166	13,0	808.112	14,4	188	145
Građani	1.480.946	42,0	1.737.238	40,5	2.173.228	38,8	117	125
Ostalo	124.420	3,5	177.844	4,1	180.647	3,2	143	102
UKUPNO	3.524.555	100,0	4.292.709	100,0	5.602.238	100,0	122	131

Grafikon 8 : Sektorska struktura depozita

Analizirajući po sektorima, u odnosu na prethodne godine u 2004. godini ostvarene su visoke stope rasta, a najveću stopu rasta imali su depoziti privatnih preduzeća (45% ili 271 milion KM) i bankarskih institucija (45% ili 251 milion KM), dok su depoziti stanovništva povećani za 25% ili 436 miliona KM i javnih preduzeća za 38% ili 215 miliona KM. Posebno treba istaći da je pozitivan pokazatelj visok rast depozita privatnih preduzeća, kao i umjeren i kontinuiran rast depozita stanovništva.

Do manjih promjena došlo je i u učešću depozita pojedinih sektora u ukupnim depozitima, odnosno povećanja učešća depozita privatnih preduzeća za 1,6 procentnih poena, bankarskih institucija za 1,4, i javnih preduzeća za 0,8 procentnih poena, dok je smanjeno učešće depozita vladinih institucija za 0,9 procentnih poena. Iako se učešće depozita sektora stanovništava smanjilo za 1,7 procentnih poena, ovaj sektor sa 38,8% i dalje ima najveće učešće u ukupnim depozitima.

Od ukupnog iznosa depozita 42% ili 2.347 miliona KM je u domaćoj valuti, a 58% ili 3.255 miliona KM je u stranoj valuti. U odnosu na kraj 2003. godine, posmatrano u relativnom odnosu, učešće depozita u domaćoj valuti manje je za jedan odsto.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, i dalje imaju trend rasta i u 2004. godini povećani su za 28% ili 461 milion KM, što je rast od 12 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu. Samo kod dvije banke štedni depoziti su neznatno smanjeni, a preostale banke su imale rast štednih depozita. Kod pet banaka stopa rasta iznosila je između 10% i 20%, dok je u 13 banaka štednja povećana za preko 20%. Od ostvarenog povećanja štednih depozita 81% ili 374 miliona KM se odnosi na pet najvećih banaka u sistemu.

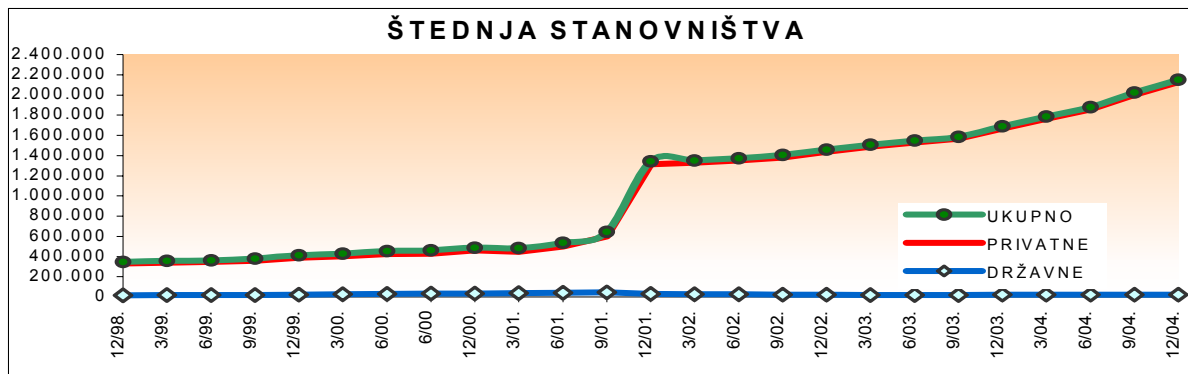
Posmatrano sektorski, gotovo sva štednja nalazi se u privatnim bankama, odnosno svega 1,1% ukupne štednje nalazi se na računima kod pet državnih banaka.

Tabela 15 : Nova štednja stanovništva po periodima

- u 000 KM-

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEX	
	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	3/2	4/3
1	3	3	4	5	6
Državne	22.072	20.758	22.342	94	108
Privatne	1.414.814	1.645.991	2.105.167	116	128
UKUPNO	1.436.888	1.666.749	2.127.509	116	128

Grafikon 9 : Nova štednja stanovništva po periodima

⁹ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

Kao i u ostalim segmentima, treba istaći postojanje jake koncentracije štednje u nekoliko banaka, jer se 71% ukupne štednje nalazi u tri najveće banke, odnosno 94,6% ukupne štednje je deponovano u deset privatnih banaka.

Od ukupnog iznosa štednje 29,3% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 70,7% u stranoj valuti. Ovaj odnos bio je znatno povoljniji za depozite u domaćoj valuti na kraju 2003. godine, kada je njihovo učešće iznosilo 44,3%.

Tabela 16 : Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)						INDEX	
	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		3/2	4/3
1	3	3	3	4	5	6		
Kratkoročni štedni depoziti	1.139.707	79,3%	1.228.261	73,7%	1.360.285	63,9%	108	111
Dugoročni štedni depoziti	297.181	20,7%	438.489	26,3%	767.224	36,1%	147	175
UKUPNO	1.436.888	100,0%	1.666.749	100,0%	2.127.509	100,0%	116	128

Ročna struktura štednih depozita, kao i ukupnih depozita, ima pozitivan trend i to najviše zbog stalnog poboljšanja stanja u bankarskom sektoru i povratka povjerenja u banke, što je rezultiralo bržim rastom dugoročnih štednih depozita. Posebno treba istaći stabilnost i visok nivo stope rasta dugoročnih štednih depozita, što je pozitivan pokazatelj za naredni period.

Za rast štednje u bankama u FBiH uz aktivnosti koje provodi FBA, od značaja je i postojanje sistema osiguranja depozita od januara 2001. godine kada je počela s operativnim radom Agencija za osiguranje depozita u FBiH, da bi u augustu 2002. godine donošenjem Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH bila osnovana Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Ukupno je 15 banaka iz Federacije BiH primljeno u program osiguranja depozita i dobilo certifikat, a analitički podaci o visini depozita po bankama pokazuju da je u ovim bankama deponovano 94% ukupnih depozita i 97% ukupne štednje. Proces prijema banaka u Federaciji u program osiguranja je u završnoj fazi, s tim da od preostalih devet banaka šest državnih ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma (vezanog za vlasničku strukturu) koje je propisala Agencija za osiguranje depozita. Sigurnost depozita je garant i motiv za dalji porast štednje ne samo u ovim već i u ostalim bankama.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹⁰ banaka u FBiH na dan 31. 12. 2004. godine iznosio je 1.035 miliona KM.

Tabela 17 : *Regulatorni kapital*

-u 000 KM-

O P I S	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEKS	
							3/2	4/3
1	2	3	4	5	6			
DRŽAVNE BANKE								
1.Osnovni kapital prije umanjnja			122.937		163.061			
2.Odbitne stavke			17.687		2.607			
a) Osnovni kapital (1-2)	101.783	96%	105.250	97%	160.454	98%	103	153
b) Dopunski kapital	3.879	4%	3.061	3%	3.639	2%	79	119
c) Kapital (a + b)	105.662	100%	108.311	100%	164.093	100%	103	152
PRIVATNE BANKE								
1.Osnovni kapital prije umanjnja			584.221		743.860			
2.Odbitne stavke			34.311		87.071			
a) Osnovni kapital (1-2)	536.203	85%	549.910	75%	656.789	75%	103	119
b) Dopunski kapital	95.910	15%	183.681	25%	214.478	25%	192	117
c) Kapital (a + b)	632.113	100%	733.591	100%	871.267	100%	116	119
UKUPNO								
1.Osnovni kapital prije umanjnja			707.158		906.921			
2.Odbitne stavke			51.998		89.678			
a) Osnovni kapital (1-2)	637.986	86%	655.160	78%	817.243	79%	103	125
b) Dopunski kapital	99.789	14%	186.742	22%	218.117	21%	187	117
c) Kapital (a + b)	737.775	100%	841.902	100%	1.035.360	100%	114	123

Stupanjem na snagu nove metodologije obračuna kapitala sa 31. 12. 2003. godine¹¹, osnovni i neto kapital iskazani su na realnijoj osnovi, što je posebno značajno s aspekta izračunavanja izloženosti banke rizicima i to primarno koncentracijama kreditnog rizika.

U 2004. godini kapital¹² je povećan za 23% ili 193 miliona KM u odnosu na 2003. godinu, što je rezultat povećanja osnovnog kapitala za 162 miliona KM i dopunskog za 31 milion KM.

Rast osnovnog kapitala je najvećim dijelom iz osnova povećanja dioničkog kapitala za 162,5 miliona KM (i pored smanjenja dioničkog kapitala za 27 miliona KM zbog prestanka rada jedne banke u privremenoj upravi i negativnog efekta spajanja dvije banke na dionički kapital). Na novčane uplate u dionički kapital-dokapitalizaciju odnosi se 94 miliona KM. Dalje povećanje osnovnog kapitala je iz uplata u ažio za 16 miliona KM i zadržane dobiti za 21 milion KM.

Odbitne stavke (koje su utjecale na smanjenje osnovnog kapitala) su povećane za 38 miliona KM i to po osnovu nepokrivenih gubitaka iz ranijih godina 17 miliona KM¹³, nematerijalne imovine 27 miliona KM, dok su smanjeni iznosi tekućeg gubitka za pet miliona KM i vlastitih dionica jedan milion KM.

Najznačajnije promjene u dopunskom kapitalu (povećanje općih rezervi za kreditne gubitke u iznosu 23 miliona KM, uključanje tekuće dobiti kod devet banaka potvrđene od eksterne revizije u iznosu od 39 miliona KM, i povećanje subordinisanih dugova od 26 miliona KM, uz smanjenje istog po osnovu usmjeravanja dobiti iz 2003. godine u osnovni kapital u iznosu od

¹⁰ Regulatorni kapital definiran čl.8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

¹¹ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka ("Službene novine FBiH", br. 18/03).

¹² Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

¹³ Nepokriveni gubici su najvažnije promijenjeni iz osnova uključanja Hercegovačke banke u iznosu od 23,8 miliona KM i pokrića gubitaka iz rezervi u iznosu od cca 11 miliona KM.

45 miliona KM i obaveza trajnog karaktera za 10 miliona KM) rezultirale su ukupnim povećanjem dopunskog kapitala za 31 milion KM.

Pomenute promjene utjecale su na strukturu regulatornog kapitala, odnosno povećanje učešća osnovnog kapitala za jedan procentni poen (sa 78% na 79%).

Navedene promjene pozitivno su se odrazile na neto kapital koji je u 2004. godini povećan za 20,9% ili 176 miliona KM, tako da sa 31. 12. 2004. godine iznosi 1.016 miliona KM (kod privatnih banaka 852 miliona KM, a kod državnih 164 miliona KM).

Odnos kapitala i aktive, tj. stopa kapitaliziranosti banaka na dan 31. 12. 2004. godine iznosi 13,2% i za 0,8% je manja nego na kraju 2003. godine, što znači da rast kapitala nije adekvatno pratio rast aktive.

Koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ponderisane rizične aktive, na nivou bankarskog sektora iznosi 18,6% što je za 0,9% manje nego na kraju 2003. godine. Do pada stope adekvatnosti je došlo iz naprijed navedenog razloga, iako su se dvije velike banke dokapitalizirale u iznosu od 64 miliona KM, a veći pad stope adekvatnosti je amortiziran uključivanjem i dodatnih 26 miliona KM subordinisanih dugova.

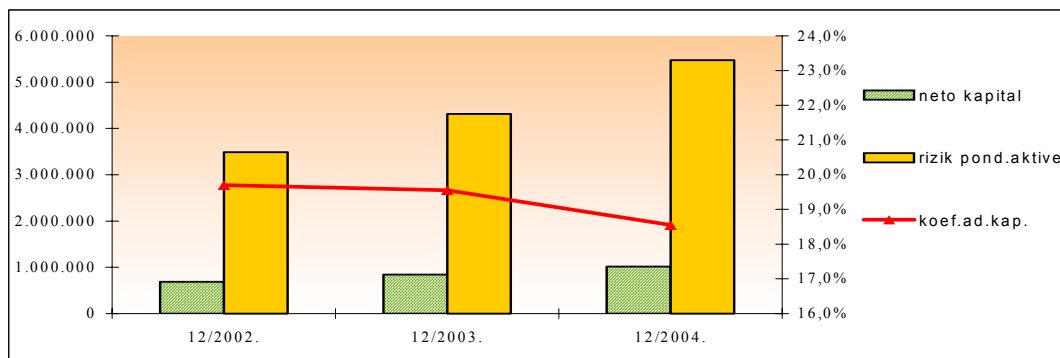
Pad koeficijenta na nivou sistema je zbog kontinuiranog pada adekvatnosti kapitala kod privatnih banaka koji je na dan 31. 12. 2004. godine iznosio 16,4% što je za 1,8% manje nego na kraju 2003. godine.

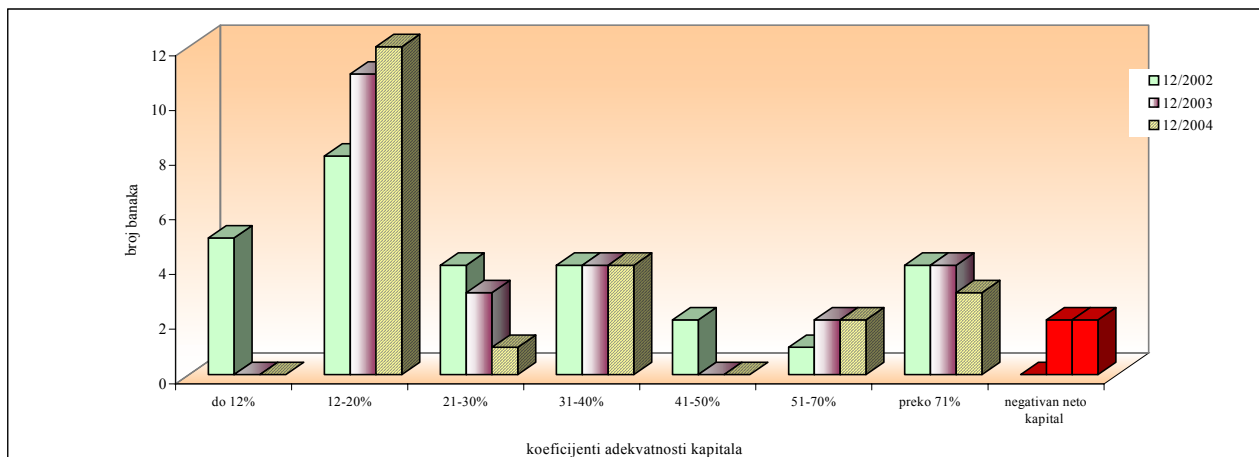
FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i obezbjeđenju adekvatnog kapitala.

Tabela 18 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*

O P I S	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
NETO KAPITAL	687.576	840.605	1.016.333	122	121
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	3.489.810	4.306.774	5.478.655	123	127
STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA)	19,7%	19,5%	18,6%	99	95

Grafik 10 : *Neto kapital, rizik ponderisane aktive i stopa adekvatnosti kapitala*

Grafikon 11 : Koeficijenti adekvatnosti kapitala banaka

Od ukupno 24 banke u FBiH na dan 31. 12. 2004. godine, 22 banke imale su koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12% (pet banaka preko 50%), dok dvije banke (pod privremenom upravom) imaju negativan koeficijent adekvatnosti.

U drugoj grupi (stopa između 12% i 20%) nalazi se 12 banaka, dok tri banke imaju stopu između 21% i 40%. Međutim, četiri najveće banke po visini aktive (koje učestvuju sa 68% u ukupnoj aktivi bankarskog sektora) imaju stopu adekvatnosti kapitala neznatno veću od zakonom propisanog minimuma (između 13,5% i 14,4%).

Svaki dalji rast rizične aktive nužno će zahtijevati i adekvatan rast kapitala, te u tom smislu banke su dužne donijeti program za upravljanje kapitalom banke i kontinuirano pratiti njegovo provođenje u cilju osiguranja i održavanja kvantitete i kvalitete kapitala najmanje na nivou minimalnih zakonskih standarda.

Dalje jačanje kapitalne osnove biće prioritetan zadatak najvećeg broja banaka, posebno nakon stupanja na snagu novog obračuna kapitala, a u fokusu su najveće banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti samih banaka i cjelokupnog bankarskog sistema. FBA će odgovarajućim odlukama obavezati banke da jačaju kapitalnu osnovu koja će garantovati njihovu stabilnost i sigurnost.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka (Odluka) utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Bruto aktiva¹⁴ bilansa banaka u FBiH na dan 31. 12. 2004. godine iznosila je 7,9 milijardi KM, što je za 31% ili 1.877 miliona KM više nego na kraju 2003. godine. Vanbilansne rizične stavke iznosile su 1.047 miliona KM i povećane su za 40% ili 297 miliona KM.

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁵ iznosila je 8,9 milijardi KM i za 32% je veća nego na kraju 2003. godine.

¹⁴ Izvor podataka : Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

Tabela 19 : Aktiva, vanbilansne stavke i potencijalni kreditni gubici

-u 000 KM-

O P I S	IZNOS (u 000 KM)						INDEX	
	31.12.2002.	Strukt. %	31.12.2003.	Strukt. %	31.12.2004.	Strukt. %	4:2	6:4
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
Kreditni	2.527.745	52,7	3.272.569	54,5	4.209.441	53,5	129	129
Kamate	25.897	0,5	26.395	0,4	29.856	0,4	102	113
Dospjela potraživanja	156.351	3,3	171.821	2,9	209.218	2,7	110	122
Potraživanja po plać. garancijama	7.486	0,1	5.353	0,1	5.026	0,1	72	94
Ostali plasmani	68.945	1,4	50.906	0,9	40.811	0,4	76	80
Ostala aktiva	2.006.672	42,0	2.468.073	41,2	3.377.845	42,9	123	137
UKUPNA AKTIVA	4.793.096	100,0	5.995.117	100,0	7.872.197	100,0	125	131
VANBILANS	693.300		749.382		1.046.809		108	140
AKTIVA S VANBILANSOM	5.486.396		6.744.499		8.919.006		123	132
Opći kreditni rizik i Potencijalni kreditni gubici	228.522		247.369		282.586		108	114
Već formirane opće i posebne rezerve za kreditne gubitke	224.641		247.411		285.270		110	115

Od ukupne aktive sa vanbilansom na nerizične stavke se odnosi 3,2 milijarde KM ili 35%, što je rezultat visokog rasta novčanih sredstava u iznosu od 800 miliona KM ili 39% više nego na kraju 2003.godine.

Rast novčanih sredstava (najviše iz osnova rasta depozita koji su povećani za 1.310 miliona KM ili 31%) doveo je do promjene strukture rizične aktive. Učešće novčanih sredstava u ukupnoj aktivni povećano je sa 35,7% na 37,6%, uz smanjenje učešća kreditnih plasmana sa 59,8% na 58,1%, iako su kreditni plasmani veći za 28% ili 974 miliona KM u odnosu na kraj 2003.godine.

Analitički podaci po bankama pokazuju da je kod šest banaka (od toga četiri pod privremenom upravom) došlo do smanjenja kreditnih plasmana, šest banaka je imalo stopu rasta kredita veću od 30%, dok se kod ostalih banaka rast kretao u rasponu od 2% do 28%. Tri najveće banke u F BiH povećale su kreditne plasmane u 2004. godini za 538 miliona KM što je 55% ukupnog povećanja na nivou bankarskog sektora.

Iz analize sektorske strukture kredita može se zaključiti da su samo kreditni plasmani sektoru javnih preduzeća smanjeni i to za 6%, dok plasmani ostalim sektorima bilježe povećanje. Najveće nominalno povećanje ostvareno je u sektoru privatnih preduzeća (u iznosu od 493 miliona KM ili 34%), te se i njihovo učešće u ukupnoj sektorskoj strukturi kredita povećalo za 2% i iznosi 43,7%. Značajan porast kreditnih plasmana u 2004. godini zabilježen je i sektoru stanovništava, iako je ostvarena stopa rasta manja za pet procentnih poena nego prethodne 2003.godine. Krediti dati stanovništvu nominalno su porasli za 464 miliona KM, što je 28% više nego u 2003.godini s tim da se njihovo učešće u ukupnim kreditima smanjilo za 0,2%.

Promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dana je u sljedećoj tabeli:

¹⁵ Aktiva definisana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka.

Tabela 20 : *Sektorska struktura kredita*

-u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	30.194	1,1	24.526	0,7	34.348	0,8	81	140
Javna preduzeća	247.603	9,2	217.587	6,3	203.697	4,6	88	94
Privatna preduzeća i društ.	1.078.795	40,1	1.439.009	41,7	1.932.203	43,7	133	134
Neprofitne organizacije	2.834	0,1	3.015	0,1	3.619	0,1	106	120
Bankarske institucije	46.439	1,7	33.281	1,0	34.082	0,7	72	102
Gradani	1.262.146	46,9	1.676.325	48,6	2.139.700	48,4	133	128
Ostalo	23.571	0,9	55.999	1,6	76.036	1,7	238	136
UKUPNO	2.691.582	100,0	3.449.742	100,0	4.423.685	100,0	128	128

Kao i kod depozita, i za ročnost kredita treba istaći da se nastavlja pozitivan trend rasta kratkoročnih kredita koji su u posmatranom periodu povećani za 28%. Međutim, dugoročni krediti su imali stopu rasta od 29%, što je dovelo do povećanja njihovog učešća u ukupnim kreditima (sa 72,4% na 72,8%), a sektorska analiza pokazuje da je učešće dugoročnih kredita u ukupnim kreditima datih stanovništvu 91%, a privatnim preduzećima 57%.

Tabela 21 : *Ročna struktura kredita*

-u 000 KM-

KREDITI	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	163.837	6,1	177.174	5,1	214.244	4,8	109	121
Kratkoročni krediti	620.572	23,0	776.014	22,5	991.183	22,4	125	128
Dugoročni krediti	1.907.173	70,9	2.496.554	72,4	3.218.258	72,8	131	129
UKUPNO KREDITI	2.691.582	100,0	3.449.742	100,0	4.423.685	100,0	128	128

Navedene promjene pozitivno su se odrazile na smanjenje ročne neusklađenost finansijske aktive i obaveza, odnosno debalansa u ročnim profilima stavki aktive i obaveza, što je prije svega rezultat aktivnosti i mjere koje su banke po nalogu FBA poduzele u drugoj polovini 2003. godine i u prvom kvartalu 2004.godini. Ipak, kod manjeg broja banaka još uvijek je prisutna ročna neusklađenost preostalih dospjeća finansijske aktive i obaveza i prema tim bankama FBA je izdala nalog za otklanjanje utvrđene nepravilnosti do propisanog roka.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena kreditnog rizika plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka koji se priznaju kao troškovi rezervi za kreditne gubitke.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije¹⁶ i vanbilansne stavke dati su u sljedećoj tabeli:

¹⁶ U skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

Tabela 22 : Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR), potencijalni kreditni gubici(PKG) i vanbilansne stavke (otpisana aktiva i suspendirana kamata)

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)									INDEKS	
	31.12.2002.			31.12.2003.			31.12.2004.			5/2	8/5
	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	4.713.349	85,9	60.161	5.881.803	87,2	70.974	7.880.355	88,4	94.492	125	134
B	482.988	8,8	42.037	563.498	8,4	46.657	730.737	8,2	53.633	117	130
C	148.267	2,7	40.676	152.581	2,3	44.593	144.732	1,6	42.287	103	95
D	134.419	2,5	78.275	139.311	2,0	77.839	162.299	1,8	91.294	104	117
E	7.373	0,1	7.373	7.306	0,1	7.306	883	0,0	880	99	12
UKUPNO	5.486.396	100,0	228.522	6.744.499	100,0	247.369	8.919.006	100	282.586	123	132
VANBILANSNA EVIDENCIJA											
E	298.356	75,1		341.166	79,8		342.565	83,3		114	100
Susp. kamata	99.063	24,9		86.205	20,2		68.680	16,7		87	80
UKUPNO	397.419	100,0		427.371	100,0		411.245	100		108	96

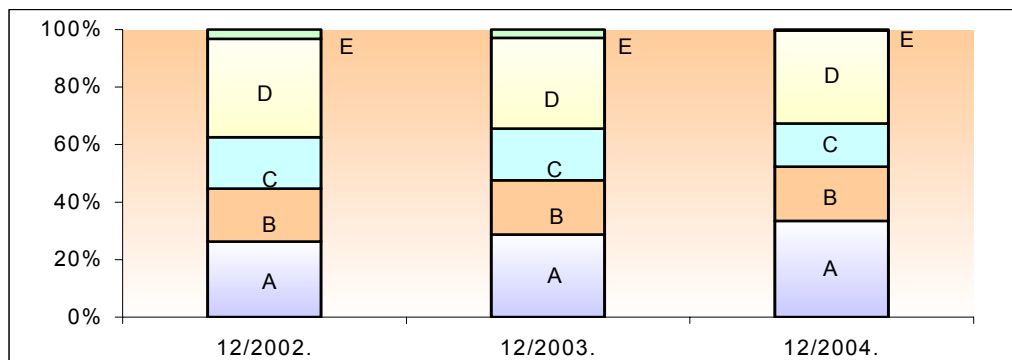
Ako se analizira kvalitet aktive zajedno sa vanbilansom uočava se smanjenje od 1,2 procentna poena učešća klasifikovane aktive (B-E) u ukupnoj aktivi, iako se u 2004. godini povećala za 176 miliona KM ili 20%. Najveće povećanje od 30% ili 167 miliona imala je aktiva klasifikovana u B kategoriju (uglavnom kreditni plasmani), ali je njeno učešće smanjeno za 0,2 procentna poena. Nekvalitetna aktiva u ovom periodu povećana je za 3% ili devet miliona KM, s tim da je C kategorija smanjenja za 5% ili osam miliona KM. Istovremeno banke su u 2004. godini isknjižile iz bilansa u vanbilans, odnosno otpisale potraživanja u iznosu od 57,4 miliona KM i suspendovale kamatu u iznosu od 13,9 miliona KM. U 2004. godini izvršen je trajni otpis stavki aktive u iznosu od 18,9 miliona KM, dok je trajni otpis suspendovane kamate iznosio devet miliona KM. Banke su uspjele da u 2004. godini naplate ranije otpisanu aktivu u iznosu od 26,6 miliona KM i suspendovanu kamatu u iznosu od osam miliona KM, što se pozitivno odrazilo na njihovu profitabilnost.

Na kraju 2004.godine saldo otpisane aktive iznosio je 342 miliona KM i gotovo je na istom nivou kao i na kraju 2003.godine, dok je saldo suspendovane kamate iznosio 69 miliona KM što je za 20% ili 17,5 miliona KM manje u odnosu na kraj 2003.godine.

Nivo općeg kreditnog rizika i procjenjenih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu:

Tabela 23 : Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)							INDEKS	
	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		4/2	6/4	
	2	3	4	5	6	7			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
A	60.161	26,3	70.974	28,7	94.492	33,4	118	133	
B	42.037	18,4	46.657	18,9	53.633	18,9	111	115	
C	40.676	17,8	44.593	18,0	42.287	15,0	110	95	
D	78.275	34,3	77.839	31,5	91.294	32,4	97	117	
E	7.373	3,2	7.306	2,9	880	0,3	84	12	
UKUPNO	228.522	100,0	247.369	100,0	282.586	100,0	107	114	

Grafikon 12 : Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka

Prema izvještajima, banke su formirale rezerve za kreditne gubitke u skladu s propisima i visinom procijenjenog kreditnog rizika.

Analizirajući nivo formiranih rezervi ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2003. godine, rezerve za opći kreditni rizik i potencijalne kreditne gubitke veće su za 14% i iznosile su 283 miliona KM, odnosno 3,2 % ukupne aktive sa vanbilansom. U 2004. godini banke su prosječno za B kategoriju imale izdvojene rezerve po stopi od 7,3%, za C kategoriju 29,2%, D kategoriju 57,8% i E 100%, što se može ocijeniti zadovoljavajućim.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je još uvijek ključni rizik kod većine banaka kreditni rizik, odnosno postojanje problematičnih kredita odobrenih pravnim licima (preduzećima).

FBA je bankama koje imaju loš kvalitet aktive naložila korektivne mjere u smislu izrade programa koji moraju sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontrinuirano nadzire kroz postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i on site kontrolom u banci u cilju provjere iste.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom¹⁷, što je regulisano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

¹⁷ Član 39.stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama definiše pojam "lica povezana s bankom", gdje više nisu uključeni uposleni radnici.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvataju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica. Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i višeg rukovodstva banke i
- subsidijarnim licima i drugim preduzećima kapitalno povezanim s bankom.

Tabela 24: *Transakcije s povezanim licima*

-000 KM-

Opis	DATI KREDITI			INDEKS	
	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs.i drugim kapitalno povezanim pred.	59.241	37.050	40.084	63	108
Članovima Nadzornog odbora	315	388	141	123	36
Upravi banke i uposlenim radnicima	2.699 ¹⁸	1.670	2.392	62	139
UKUPNO	62.255	39.108	42.617	63	109
Potencijalne i preuzete vanbil.obaveze	6.684	8.689	3.235	130	37

Iz tih razloga FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka sa povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, banke u Federaciji BiH u 2004. godini ostvarile su pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 47,1 milion KM što je za 2,4% ili 1,1 milion KM više nego u 2003. godini.

Pozitivan finansijski rezultat od 57,7 miliona KM ostvarilo je 18 banaka što je za 6,0% ili 3,7 miliona KM manje nego u 2003. godini. Istovremeno gubitak u poslovanju u iznosu od 10,6 miliona KM ostvarilo je šest banaka (jedna državna i pet privatnih), što je za 4,8 miliona KM manje nego u 2003.godini..

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli:

¹⁸ Bez kredita datih uposlenim radnicima, u skladu s izmjenama Zakona o bankama.

Tabela 25 : Ostvareni finansijski rezultat : dobit/gubitak

-000 KM-

Datum/Opis	Na nivou sistema		Privatne banke		Državne banke	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
31.12.2002.						
Gubitak	-22.531	9	-15.436	7	-7.095	2
Dobit	37.267	19	34.242	15	3.025	4
Ukupno	14.736	28	18.806	22	-4.070	6
31.12.2003.						
	-15.384	8	-14.823	6	-561	2
	61.375	18	58.543	12	2.832	5
	45.991	26	43.720	19	2.271	7
31.12.2004.						
Gubitak	-10.572	6	-10.080	5	-492	1
Dobit	57.694	18	54.360	13	3.334	5
Ukupno	47.121	24	44.279	18	2.842	6

Na osnovu analitičkih podataka, kao i parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu poslovanja) može se zaključiti da je, iako je ostvareni finansijski rezultat za samo 1,1 milion KM veći nego prethodne godine, ukupna profitabilnost sistema dobra. Pojedinačna profitabilnost većeg broja banaka ima lagani trend poboljšanja i takođe se može ocijeniti zadovoljavajućom, posebno nekoliko većih banaka (šest velikih banaka ostvarilo je dobit od 43,6 miliona KM što je 92,5% ukupne ostvarene dobiti bankarskog sistema).

S aspekta visine ostvarenog finansijskog rezultata, u 2004. godini čak 14 banaka ima bolji finansijski rezultat nego u 2003. godini, od toga devet banaka veću dobit, tri banke koje su u 2003. godini imale gubitak ostvarile su u 2004. godini dobit, a dvije banke su i u 2004. godini imale gubitak, ali znatno manji nego prethodne godine.

Kod preostalih 10 banaka finansijski rezultat je nešto lošiji nego u 2003. godini, s tim da su u ovoj grupi dvije banke koje su pod privremenom upravom. Šest banaka ostvarilo je nešto manju dobit nego prethodne godine i može se očekivati da će taj trend biti zaustavljen u 2005. godini i da će biti ostvaren bolji finansijski rezultat. Na kraju, može se reći da ozbiljne probleme sa profitabilnošću imaju dvije privatne banke koje moraju poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti za poboljšanje ovog segmenta poslovanja, kako novi gubici ne bi doveli do daljnje erozije njihovog kapitala, a što je naloženo i od strane FBA nakon obavljenog obimnog supervizijskog pregleda poslovanja ovih banaka.

Kao u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (57,7 miliona KM) 64,5% ili 37,2 miliona KM odnosi se na tri najveće banke, dok je 79,2% ili 8,4 miliona KM od ukupnog gubitka (10,6 miliona KM) ostvareno u tri privatne banke.

Ukupno ostvareni neto prihod u 2004.godini iznosio je 490,6 miliona KM i veći je za 6% u odnosu na 2003.godinu, dok su ukupni nekamatni rashodi iznosili 441,5 miliona KM i veći su za 7% nego u 2003. godini.

U strukturi ukupnog prihoda i dalje raste učešće neto kamatnog prihoda (u 2004. godini 54,4%, a u 2003.godini 51,8%), dok se učešće operativnih prihoda smanjilo sa 48,2% na 45,7%.

Ipak, neto kamatni prihod sa ostvarenim rastom od 11% u odnosu na 2003. godinu uz rast prihoda po kamatama od 17%, nije pratio rast kreditnih plasmana (porasli za 28%) i rast

kamatnosne aktive (prosječno porasla 25,5%) Najznačajniji razlozi za to su: pad kamatnih stopa i u vezi s tim kamatne marže, visokog učešća dugoročnih kredita u strukturi kreditnog portfolija, ali i povećanje iznosa nekvalitetne (nekamatnosne) aktive (3%) i otpisanih potraživanja (57,4 milion KM) uz značajan iznos suspendovane kamate (13,9 miliona KM) i trajni otpis iste po odluci nadležnog organa (9 miliona KM).

S druge strane, evidentan je znatno brži rast kamatnih rashoda nego prihoda uz istovremeno povećanje njihovog učešća u kamatonosnim prihodima (sa 28,9% na 32,4%). Ovo je rezultat značajnog rasta kamatnih rashoda po uzetim kreditima i pozajmicama (79,1%) i depozitima (27,6%), kao posljedica bržeg rasta kamatonosnih izvora za kreditiranje (uzeti krediti i pozajmice povećane za 44% i depoziti za 31%) .

Operativni prihodi u 2004. godini u iznosu od 224 miliona KM su za 1,2 miliona veći nego u 2003. godini s tim da se njihovo učešće u ukupnom prihodu ¹⁹ smanjilo sa 39,8% na 36,2%.

Rast ukupnih nekamatnih rashoda je u odnosu na rast operativnih prihoda bio znatno brži (stopa rasta 7%), a što je posljedica, prije svega rasta operativnih rashoda od 11% (troškovi plata i troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive idr.). Učešće nekamatnih rashoda u ukupnom prihodu je poraslo za 1% .

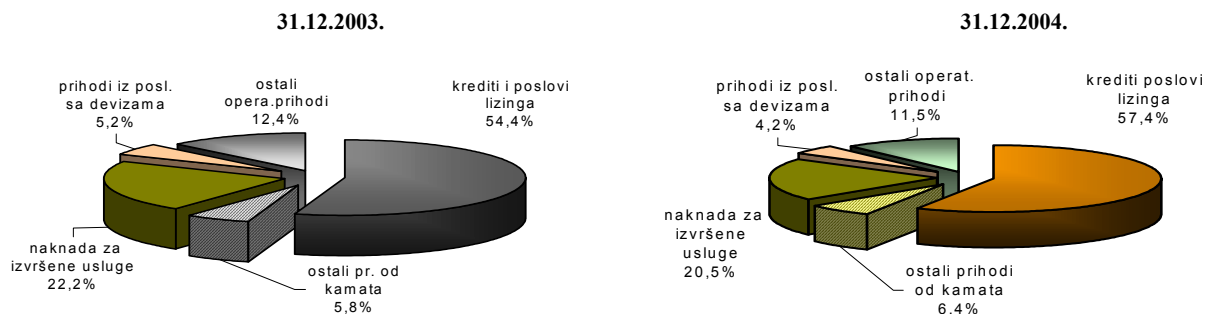
Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećoj tabeli:

Tabela 26 : Struktura ukupnih prihoda

- u 000 KM-

Struktura ukupnih prihoda	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatnosni rač. depozita kod depoz.inst.	32.913	6,6	24.485	4,4	27.530	4,5	101	112
Kreditni i poslovi lizinga	229.962	46,2	304.464	54,4	354.721	57,4	143	117
Ostali prihodi od kamata	5.050	1,0	7.748	1,4	12.102	1,9	80	156
UKUPNO	267.925	53,8	336.697	60,2	394.360	63,8	134	117
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	120.525	24,2	124.053	22,2	126.582	20,5	103	102
Prihodi iz posl. sa devizama	40.843	8,2	28.968	5,2	26.257	4,2	71	91
Ostali operativni prihodi	68.683	13,8	69.779	12,4	71.154	11,5	102	102
UKUPNO	230.051	46,2	222.800	39,8	223.993	36,2	97	101
UKUPNI PRIHODI (I + II)	497.975	100,0	559.497	100,0	618.353	100,0	112	111

Grafikon 13 : Struktura ukupnih prihoda

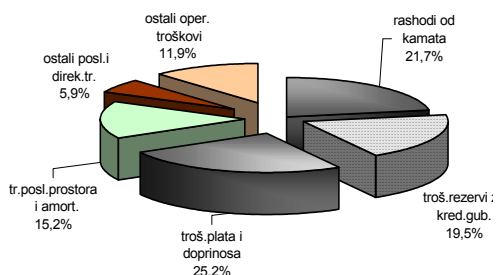

¹⁹ Iz bilansa uspjeha: predstavlja zbir neto kamatnih prihoda (razlika kamatnih prihoda i rashoda) i operativnih prihoda.

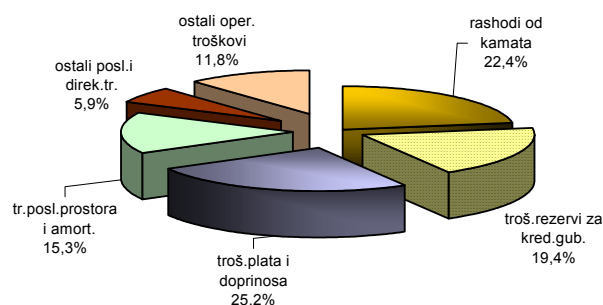
Tabela 27 : Struktura ukupnih rashoda

- u 000 KM-

Struktura ukupnih rashoda	31.12.2002.		31.12.2003.		31.12.2004.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	59.702	12,4	79.808	15,6	101.848	17,9	134	128
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	15.903	3,30	12.828	2,5	22.979	4,0	81	179
Ostali rashodi od kamata	2.297	0,5	4.605	0,9	2.893	0,5	200	63
UKUPNO	77.902	16,2	97.241	19,0	127.720	22,4	125	131
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi rezervi za opći kred. rizik potencijalne kreditne gubitke	124.331	25,9	113.354	22,2	110.322	19,4	91	97
Troškovi plata i doprinosa	120.262	25,0	133.912	26,2	143.631	25,2	111	107
Troškovi posl.prostora i amortizacija	64.604	13,5	74.777	14,6	86.902	15,3	116	116
Ostali poslovni i direktni troškovi	28.544	5,9	31.693	6,2	33.505	5,9	111	106
Ostali operativni troškovi	64.986	13,5	60.246	11,8	67.154	11,8	93	111
UKUPNO	402.727	83,8	413.982	81,0	441.514	77,6	103	107
UKUPNI RASHODI (I + II)	480.629	100,0	511.223	100,0	569.234	100,0	106	111

Grafikon 14 : Struktura ukupnih rashoda
31.12.2003.

31.12.2004.

Treba istaći da se u strukturi ukupnih rashoda učešće troškova rezervi za kreditne i druge gubitke smanjilo sa 22,2% na 19,4% uz istovremeno smanjenje njihovog iznosa za 2,7% u odnosu na 2003.godinu , što je dijelom i rezultat promjene metodologije izvještavanja (neto princip), a s druge strane još uvijek neke banke ne procjenjuju realno potencijalne kreditne gubitke te ne formiraju preko troškova adekvatne rezerve za kreditne gubitke.

Kamatni rashodi su u odnosu na 2003.godinu povećani za 30,5%, a njihovo učešće u ukupnim rashodima sa 19% na 22,4%. To je prije svega rezultat rasta ukupnih kamatonosnih depozita od 33,5% uz rast oročenih depozita od 44,9%, te kreditnih obaveza od 44%.

U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka:

Tabela 28 : Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima

-u %-

KOEFICIJENTI	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.
Povrat na prosječnu aktivu	0,36	0,88	0,72
Povrat na prosječni ukupni kapital	2,57	6,76	5,75
Povrat na prosječni dionički kapital	3,00	8,17	6,89
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	4,66	4,60	4,08
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	5,77	4,27	3,43
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	10,43	8,88	7,51
Poslovni i direktni rashodi ²⁰ /prosječna aktiva	3,85	2,79	2,20
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	6,16	5,17	4,55
Ukupni neamatni rashodi/ prosječna aktiva	10,00	7,95	6,76

Tabela 29 : Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti na dan 31.12. 2004.

-u %-

KOEFICIJENTI	31.12. 2004.		
	DRŽAVNE BANKE	PRIVATNE BANKE	PROSJEK UFBIH
Povrat na prosječnu aktivu	0,79	0,72	0,72
Povrat na prosječni ukupni kapital	1,69	6,80	5,75
Povrat na prosječni dionički kapital	1,99	8,19	6,89
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	3,63	4,11	4,08
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	7,21	3,21	3,43
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	10,84	7,31	7,51
Poslovni i direktni rashodi/prosječna aktiva	4,02	2,09	2,20
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	5,63	4,49	4,55
Ukupni neamatni rashodi/ prosječna aktiva	9,65	6,59	6,76

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti uočava se da i pored toga što je iznos ostvarene dobiti u 2004.godini nešto veći u odnosu na 2003.godinu profitabilnost nije poboljšana. Dva najvažnija indikatora profitabilnosti : ROAA (povrat na prosječnu aktivu) od 0,72% i ROAE (povrat na prosječni dionički kapital) od 6,89% su u odnosu na prošlogodišnje nešto manji.

Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive, kao i ostvareni neto kamatni i operativni prihod po jedinici prosječne aktive, su također lošiji, zbog, s jedne strane, daljeg znatno bržeg rasta aktive od ukupnih prihoda (neto kamatni i operativni prihodi), a s druge strane značajnog učešća aktive koja ne ostvaruje prihode.

Efikasnost poslovanja banaka mjerena aktivom po zaposlenom, odnosno ostvarenom stopom rasta od 26% je poboljšana, što je rezultat većeg rasta aktive (2003.godine 26%, 2004. godine 32%,).nego rasta broja zaposlenih (2003.godine 17%, 2004. godine 5%).

Profitabilnost banaka u narednom periodu i dalje će najviše zavisi od kvaliteta aktive, odnosno izloženosti banke kreditnom riziku, te efikasnog upravljanja operativnim troškovima. To znači da je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

Takođe u novim tržišnim uslovima banke će morati usvojiti novi koncept poslovne politike primjerene tržišno orjentiranom bankarstvu čiji je cilj ostvarivanje što većeg profita, obezbjeđujući pri tome stabilnost banke i adekvatno upravljanje i kontrolu svih rizika kojima

²⁰ U rashode su uključeni troškovi rezervi za potencijalne kreditne gubitke.

je banka izložena u poslovanju, a primarno kreditnog rizika. Međutim, uključivanjem u međunarodno finansijsko poslovanje i tržišta banke će u budućnosti biti više izložene tržišnim rizicima: kamatnom, deviznom i cjenovnom, što će zahtijevati i dalje jačanje kapitalne osnove ne samo iz internih izvora kroz povećanje zadržane dobiti iz ostvarenog profita nego i iz eksternih izvora, što je istovremeno i preduslov za dalju ekspanziju i rast banaka.

III. ZAKLJUČAK

Nakon što je konsolidacija i stabilizacija bankarskog sektora Federacije BiH dostigla zavidan nivo, naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na dalji napredak i razvoj sistema. To pretpostavlja neprekidan angažman svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti kako bi se obezbijedilo stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta što bi podsticajno djelovalo na banke i, povratno, na privredu.

Za ostvarenje ovakvih ciljeva neophodno je dalje angažovanje institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- ubrzavanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru kako bi se dostigao nivo ostvaren u monetarnom i bankarskom sektoru;
- okončanju procesa privatizacije državnih banaka, odnosno definitivnom rješavanju njihovog statusa;
- zaokruživanje i dogradnja regulative za finansijski sektor, koja se odnosi na djelovanje ili status mikrokreditnih organizacija, BOR i Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo itd.;
- unapređivanju uslova za djelovanje banaka na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine;
- ubrzavanju uspostavljanja posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- donošenju zakona o zaštiti povjerilaca i veće i konkretne odgovornosti dužnika;
- kontinuiranom dograđivanju zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći od Bazelskih principa i Evropskih bankarskih direktiva;
- podržavanju i ubrzavanju aktivnosti na objedinjavanju i uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države, itd.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- nastaviti kontinuiran nadzor banaka on-site i off-site kontrolama;
- ubrzati okončanje procesa preostalih privremenih i likvidacionih uprava;
- insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive;
- u cilju zaštite deponenata, posebno nadzirati banke u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita;
- raditi na dogradnji podzakonske regulative iz domena ovlaštenja FBA; polazeći od Bazelskih principa i uvažavajući Evropske direktive kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji;
- inicirati dodatnu edukaciju članova nadzornih odbora banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje sopstvenih kadrova;
- održati kontinuitet kontrole platnog prometa;
- nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijediti saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama;
- operativno osposobiti novi informacioni sistem koji će omogućiti rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;

- unaprijeđivati saradnju sa Udruženjem banaka;
- uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru FBiH;
- aktivno participirati u pripremama za donošenje zakona o bankama na nivou države;
- organizovati savjetovanja i pružati stručnu pomoć u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, itd.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi trebale koncentrisati aktivnosti na:

- daljnje kapitalno jačanje, srazmjerno rastu aktive i rizika;
- poboljšavanje kvaliteta aktive;
- usvajanje i primjenu novih poslovnih politika i procedura primjerenih tržišnoj konkurenciji;
- jačanje internih kontrola i uspostavu internih revizija koje će biti potpuno neovisne u radu;
- dalji razvoj kartičarskog poslovanja i elektronskog bankarstva i uvođenju drugih, novih proizvoda i usluga;
- razvijanje procedura za kontrolu i unaprijeđivanje informacionih tehnologija,
- kadrovska jačanje i stručno osposobljavanje;
- zadržavanje kontinuiteta u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma dosljednom primjenom usvojenih politika i procedura;
- razmotriti eventualne implikacije donošenja Zakona o porezu na dodanu vrijednost;
- unaprijeđivanje rada Udruženja banaka, itd.